

SUNUŞ YAZISI / FROM THE EDITORS

Sevgili Okurlarımız,

2026 Kış Bülteni'ni sizlerle paylaşırken, dünyamızda giderek tırmanan savaş ortamının yarattığı büyük insani ve kültürel kayıpların derin üzüntüsünü yaşıyoruz. Öncelikle insanların yaşamlarına, ardından da insanlığın ortak hafızasını oluşturan kültürel miras alanlarına zarar veren savaş ve çatışmaların arttığı bir dönemdeyiz. Doğal ya da insan kaynaklı krizlerin birbirini tetikleyerek büyüdüğü günümüz dünyası, kültürel mirasın korunmasının yalnızca bir uzmanlık alanı değil, aynı zamanda küresel bir sorumluluk olduğunu bir kez daha hatırlatmaktadır. Bu nedenle ICOMOS'un **2024-2027 Üç Yıllık Bilimsel Planı için belirlediği "Afet ve Çatışmalara Dayanıklı Miras" teması**, bugün her zamankinden daha anlamlı görünmektedir. Hazırlıklı olmanın, riskleri öngörmenin ve dayanıklılığı geliştiren koruma yaklaşımlarının önemi her geçen gün daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Bu sayıda yer alan yazılar, kültürel mirasın korunmasına ilişkin güncel tartışmaları ve farklı ölçeklerde yürütülen çalışmaların çeşitliliğini yansıtmaktadır. Bültenimizde öncelikle **ICOMOS Türkiye'nin görüş ve katkıları** yer almaktadır. Bu kapsamda **Karagümrük'teki Aetius Sarnıcı'nda yürütülen inşaat faaliyetlerine ilişkin görüş metni** ile miras alanlarında müdahalelerin yarattığı risklere dikkat çekilirken, **İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı'nın revizyon sürecinde ICOMOS Türkiye'nin katkıları** da kurumsal çalışmalarımızın önemli bir örneği olarak paylaşılmaktadır.

Bültenin önemli bir bölümünü **bilimsel etkinlikler ve uluslararası iş birlikleri** oluşturmaktadır. Bu kapsamda **ICOMOS Uluslararası Ahşap Bilimsel Komitesi'nin Samsun'da düzenlenen sempozyumu ve yıllık toplantısı**, **Avrupa Binalarda Enerji Performansı Direktifi'nin kültürel miras üzerindeki etkilerine ilişkin ICOMOS Avrupa ve ISCES raporu**, **COP31 Antalya sürecine yönelik Ulusal İklim Eylemi Çalışma Grubu'nun hazırlıkları**, **ICOMOS Almanya'nın Münih'te düzenlediği yaz okulu** ve **Denizli'de Cumhuriyet Dönemi mimarlık mirasına odaklanan panel** bu sayıda ele alınmaktadır.

Yaklaşan bilimsel etkinliklere ilişkin duyurular arasında ise **Malezya'da düzenlenecek ICOMOS 2026 Genel Kurulu Bilimsel Sempozyumu için yapılan bildiri çağrısı**, bu kapsamda planlanan **"Ortak Dokular: Barışçıl Bir Gelecek İçin Benzerlikler"** başlıklı uluslararası oturum ve **TU Delft'te gerçekleştirilecek "Historic Public Spaces: Heritage, Memory, and New Perspectives on Conservation"** mini-konferansı yer almaktadır.

Bu sayıda ayrıca **tehdit altındaki miras alanları** da ele alınmaktadır. **Muğla Marmaris'te yer alan Phoenix kırsal kültürel peyzajı**, çok katmanlı tarihsel sürekliliği ve güncel riskleriyle değerlendirilirken; **İstanbul Ataköy I-II. Kısımlarına yönelik uluslararası miras alarmı süreci ve devam eden kentsel dönüşüm baskıları** modern mimarlık mirasının karşı karşıya olduğu sorunları gözler önüne sermektedir. **Bursa'da Kent Oteli'nin karşı karşıya olduğu yıkım tehdidi** de modern yapılara yöneltilen yıkım tehditlerine bir başka örnek oluşturmaktadır.

Bültenimizde üyelerimizin yürüttüğü **araştırma ve projeler** de geniş yer bulmaktadır. **Bornova Kentsel Sit Alanı için hazırlanan mekânsal analiz ve kentsel tasarım rehberi çalışmaları**, **İzmir'in deniz kaleleri üzerine gerçekleştirilen dijital arkeoloji atölyesi**, **Avrupa Birliği destekli "Mavide Bilim" projesi** ve **Ankara Fevziye Köyü'nün kırsal mirasına odaklanan araştırma** bu kapsamda paylaşılan çalışmalar arasındadır.

Bu sayının, kültürel mirasın korunmasına yönelik ortak sorumluluğumuzu yeniden hatırlatmasını, üyelerimiz arasında bilgi paylaşımını güçlendirmesini ve kültürel mirasın dayanıklılığı üzerine yürütülen tartışmalara katkı sağlamasını diliyoruz.

İyi okumalar dileriz.

Editörler: Figen Kıvılcım Çorakbaşı ve Mert Nezih Rifaioğlu

The articles in this issue reflect current debates on the conservation of cultural heritage.

Dear Readers,

As we share the **Winter 2026 Newsletter**, we do so with deep sorrow over the immense human and cultural losses caused by the increasingly escalating climate of war in our world. We are living in a time when wars and conflicts—first harming human lives and then the cultural heritage sites that constitute humanity’s shared memory—are on the rise. In today’s world, where crises triggered by natural or human causes amplify one another, it becomes ever clearer that safeguarding cultural heritage is not only a field of professional expertise but also a global responsibility. In this context, the theme “**Heritage Resilient to Disasters and Conflicts**,” adopted for ICOMOS’s **2024-2027 Triennial Scientific Plan**, appears more meaningful than ever. The importance of preparedness, anticipating risks, and developing conservation approaches that strengthen resilience is becoming increasingly evident.

The articles included in this issue reflect current debates on the conservation of cultural heritage and the diversity of initiatives undertaken at different scales. The newsletter first presents the views and contributions of **ICOMOS Türkiye**. In this context, the opinion statement regarding the construction activities carried out at the **Aetius Cistern in Karagömrük** draws attention to the risks created by interventions in heritage sites, while the contributions of ICOMOS Türkiye to the **revision process of the Historic Peninsula Management Plan in Istanbul** are shared as an important example of our institutional work.

A significant portion of the newsletter is devoted to scientific events and international collaborations. These include the **symposium and annual meeting of the ICOMOS International Scientific Committee on Wood (IWC)** held in Samsun; the ICOMOS Europe and ISCES report on the impacts of the **European Energy Performance of Buildings Directive** on cultural heritage; the preparations of the **National Climate Action Working Group** for the **COP31 Antalya process**; the **summer school organized by ICOMOS Germany in Munich**; and the **panel in Denizli focusing on the architectural heritage of the Republican period**.

Among the announcements of upcoming scientific events are the **call for papers for the ICOMOS 2026 General Assembly Scientific Symposium** to be held in Malaysia, the planned international session titled “**Shared Textures: Similarities for a Peaceful Future**,” and the mini-conference “**Historic Public Spaces: Heritage, Memory, and New Perspectives on Conservation**,” which will take place at **TU Delft**.

This issue also addresses **heritage sites under threat**. The **Phoenix rural cultural landscape in Marmaris, Muğla**, is discussed in terms of its multilayered historical continuity and current risks. The **international heritage alert process concerning the Ataköy I-II districts in Istanbul**, together with ongoing urban transformation pressures, reveals the challenges faced by modern architectural heritage. The **demolition threat facing Kent Hotel in Bursa** constitutes another example of the pressures directed at modern buildings.

The newsletter also features the research and projects carried out by our members. Among these are the **spatial analysis and urban design guideline prepared for the Bornova Urban Conservation Area**, the **digital archaeology workshop on the sea fortresses of İzmir**, the **EU-supported “Science in Blue” project**, and the **research focusing on the rural heritage of Fevziye Village in Ankara**.

We hope that this issue will once again remind us of our shared responsibility for the conservation of cultural heritage, strengthen knowledge exchange among our members, and contribute to ongoing discussions on the resilience of cultural heritage.

Enjoy your reading.

Editors: Figen Kıvılcım Çorakbaşı ve Mert Nezih Rıfaioğlu

HABERLER

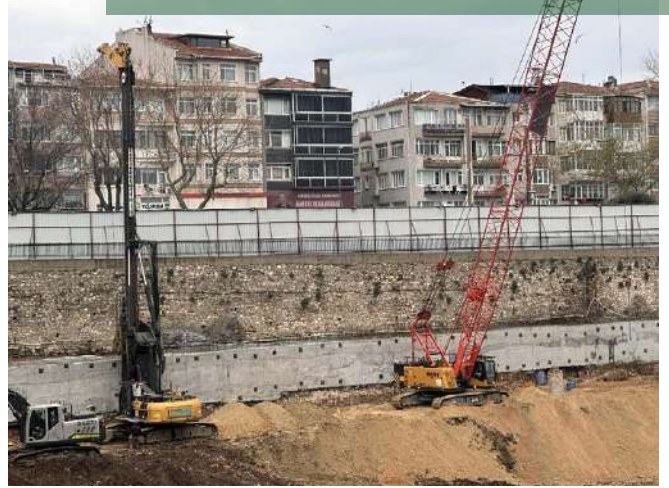
Aetius Sarnıcı'nda (Karagümrük Çukurbostanı) Yürütülmekte Olan İnşaat Faaliyetine İlişkin Görüş Metni

Umut Almaç, Yiğit Ozar

ICOMOS Türkiye Milli Komitesi ve Europa Nostra Türkiye, Aetius Sarnıcı'nda (Karagümrük Çukurbostanı) yürütülmekte olan inşaat faaliyetine ilişkin bir görüş metni hazırlayarak 08.01.2026 tarihinde kamuoyu ile paylaşmıştır. İstanbul Tarihi Yarımada'da günümüze ulaşan az sayıdaki açık sarnıçtan biri olan Aetius Sarnıcı (Karagümrük Çukurbostanı) kentin tarihsel topografyasına, kent planlamasına, yapım teknolojilerine ve sistemlerine ilişkin bilgiler sunan belge niteliğiyle korunması gereken bir kültür varlığıdır. Osmanlı Dönemi'nde özgün işlevini yitirerek bir süre bostan olarak kullanılan, 1920'li yıllarda Karagümrük Spor Kulübü mensupları tarafından "Çukurbostan Sahası" adıyla bir futbol sahasına dönüştürülen ve 1940'lardan itibaren Karagümrük Vefa Stadyumu olarak kullanılmaya devam edilen Aetius Sarnıcı'nda, yakın dönemde T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı desteğiyle Fatih Belediyesi tarafından UEFA normlarına uygun yeni bir stat inşası gündeme gelmiştir. 2025 yılında başlatılan inşaat faaliyetinin yapının özgünlüğünü ve bütünlüğünü tahrip ettiği, yapı ve alandaki arkeolojik katmanlar açısından ciddi bir tehdit oluşturduğu ve geriye döndürülemeyecek kayıpların meydana geldiği tespit edilmiştir.

Aetius Sarnıcı (Karagümrük Çukurbostanı), MS V. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen bir Doğu Roma Dönemi su yapısı olması ve aynı zamanda son 100 yılda stadyum olarak hizmet vermesiyle İstanbul'un köklü iki spor kulübü ve semt tarihinin önemli bir ögesidir. Bu alanda geliştirilecek bir projenin, öncelikle mevcut Doğu Roma Dönemi kalıntılarını koruması, bu kalıntıların anlaşılmasını kolaylaştıracak ve açığa çıkaracak yaklaşımda olması, ancak aynı zamanda alanın bir diğer tarihsel katmanı olan spor faaliyetleri ile ilişkisini de zedelemeyen, söz konusu iki katmanın ilişkisi iyileştirilerek yararlı toplumsal amaç için kullanılabilmesini gözetmelidir. Kurul

Aetius Sarnıcı'ndaki İnşaat Faaliyetine İlişkin Görüşler

Aetius Sarnıcı'ndaki inşaat faaliyeti ile ilişkili müdahaleler

onaylı halihazırdaki proje, söz konusu yaklaşımda kurgulanmadığı, salt günümüz standartlarını gözetemeyen büyük ölçekli bir spor tesisinin yapımını önlediği için alanın tarihsel katmanlarını tahrip etmektedir. Bu nedenle, Aetius Sarnıcı'na ilişkin alınmış, uygulanmış ve uygulanmakta olan müdahale kararlarının, Türkiye'nin taraf olduğu Dünya Mirası Sözleşmesi kapsamındaki uluslararası yükümlülükler çerçevesinde yeniden ele alınması; geri döndürülemez kayıplar oluşturan uygulamanın durdurulmasını ve mevcut zararların telafi edilmesini hedefleyen bir koruma yaklaşımının ivedilikle benimsenmesi gerekmektedir. Tarihi Yarımada bütününe olduğu gibi Aetius Sarnıcı için de hazırlanacak projelerin, uygulama aşamasına geçilmeden önce Dünya Mirası Etki Değerlendirmesi Rehberi kapsamında değerlendirilmesi ve ilgili uluslararası mekanizmalarla paylaşılması önem taşımaktadır. ICOMOS Türkiye görüş metninde bu sürecin, şeffaf, katılımcı ve bilimsel karar alma zemini üzerinde gecikmeksizin hayata geçirilmesi; bu bağlamda güncelleme çalışmaları devam eden İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı sürecinin önemli bir çözüm zemini olarak değerlendirilmesi çağrısında bulunulmuştur.

İstanbul IV Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, Fevzipaşa Caddesine bakan cephede tescil kaydı bulunmayan almaşık bir duvar kalıntısının

ortaya çıktığını ve çalışmaların durdurulduğunu, tespit edilen duvarın konservasyon ve konsolidasyonu hakkında uzman raporu oluşturulduğunu, ilgili duvarın tescile önerildiğini, işin sonraki aşamasında alınacak ve uygulanacak kararlar için ilgili Müze ve KUDEB tarafından detaylı raporun hazırlanacağını, arazide bazı bölgeler için farklı belgeleme ve inceleme teknikleri kullanılarak çalışma yürütüleceğini ICOMOS

İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı'nın Revizyon Sürecinde ICOMOS Türkiye'nin Katkıları

Yeşim Erdal

Geçtiğimiz aylarda, İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı'nın revizyonu kapsamında İstanbul'un Tarihi Alanları Alan Başkanlığı tarafından bir dizi toplantı gerçekleştirilmiş; ICOMOS Türkiye bu sürece görüş ve önerileriyle katkı sunmuştur.

Tarihi Yarımada'nın 2018 tarihli Yönetim Planı'nın revizyonuna ilişkin çalışmaların başladığı 2023 yılından 2025 yılının sonuna kadar toplam sekiz çalıştay düzenlenmiştir. 2025 yılının son aylarında ise Yönetim Planı'nda tanımlanan yedi ana tema – Yönetim ve Esgüdüm; Koruma ve Planlama; Koruma ve Restorasyon; Erişilebilirlik; Eğitim, Bilinçlendirme ve Katılım; Ziyaretçi Yönetimi; Risk Yönetimi – çerçevesinde odak grup toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bu sürecin 2025 yılı içindeki son toplantısı, 23 Aralık 2025 tarihinde düzenlenen “Danışma Kurulu Toplantısı” olmuştur. ICOMOS Türkiye'nin yanı sıra farklı paydaş kurumların katılım sağladığı toplantıda, 2024 yılında gerçekleştirilen Dünya Miras Komitesi'nin 47. Oturumu'nun sonuç

Türkiye Milli Komitesi'ne Ocak 2026 tarihinde iletmıştır. Bu bağlamda, proje yaklaşımında herhangi bir iyileştirme veya güncelleme yapılmasının gündeme alınmadığı, inşaat faaliyetine devam edileceği, Doğu Roma Dönemi kalıntılarının korumasının birincil öncelik olmadığı, salt günümüz standartlarını gözetken büyük ölçekli spor tesisi yapımının önceliğini koruduğu anlaşılmaktadır.

raporunda yer alan tespit ve öneriler değerlendirilmiş; söz konusu önerilerin uygulanma düzeyine ilişkin görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Yönetim Planı revizyon sürecinde Alan Başkanlığı'nın doğrudan ICOMOS Türkiye ile bir araya geldiği son toplantı ise 8 Ocak 2026 Perşembe günü, Alan Başkanlığı'nın Fatih İlçesi, Süleymaniye Mahallesi'nde bulunan ofisinde gerçekleştirilmiştir. ICOMOS Türkiye'nin koruma uzmanı mimar ve şehir plancısı üyelerinin çoğunlukta bulunduğu bir heyet ile temsil edildiği toplantıda, Dünya Miras Komitesi'nin 47. Oturumu'nun sonuç raporunda yer alan kararlar ayrıntılı olarak ele alınmıştır. İstanbul'un Tarihi Alanları'na ilişkin tampon bölge sınırları, yönetim planı sınırları dahilinde planlanan üst ölçekli projeler gibi konulara ilişkin değerlendirmelerin yapıldığı toplantıda, plan revizyonu çalışmalarının sonuna geldiği Alan Başkanlığı'nca ifade edilmiştir.

Önümüzdeki süreçte, ICOMOS Türkiye ile Alan Başkanlığı arasındaki kurumsal diyalogun düzenli toplantılar aracılığıyla sürdürülmesi, katılımcı ve çok paydaşlı bir yönetim anlayışının güçlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Türkiye'den Genç Uzman ve Uzman Adaylarına Uluslararası Eğitimler için Destek

ICOMOS Türkiye Eğitim Desteği ve Burs

Komisyonu

ICOMOS Türkiye bünyesinde Haziran 2025'te kurulan Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu, koruma alanında çalışan genç uzmanların ve uzman adaylarının uluslararası deneyim kazanmalarını desteklemek

amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Komisyon, ICOMOS tarafından düzenlenen yaz okulları, atölyeler ve kısa süreli eğitim programlarını takip ederek, bu etkinliklere başvurup kabul alan genç meslektaşların katılımını sınırlı mali desteklerle teşvik etmektedir. Bu kapsamda 2025 yılı içerisinde “ICOMOS University Forum” 55. Andrés Román Macaristan Yaz Okulu ve ICOMOS Yükselen Profesyoneller Münih Olimpiyat Parkı Yaz Okulu etkinliklerine katılan genç uzmanlara destek sağlanmıştır.

Komisyon ayrıca destek alan katılımcıların deneyimlerini paylaşmaları amacıyla iki çevrimiçi deneyim aktarım buluşması düzenlemiştir. 21 Ocak 2026 tarihinde gerçekleştirilen ilk etkinlikte Macaristan 55. András Román Yaz Okulu'na katılan Ayşegül Nebioğlu, Gamze Kahraman ve Merve Eylül Zorlu deneyimlerini Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu üyesi Esra Balcı'nın moderatörlüğünde paylaşmışlardır. 28 Ocak 2026 tarihinde düzenlenen ikinci etkinlikte ise Münih Olympiapark Yaz Okulu'na katılan Başak Kalfa, Elif Aktop ve H. İlke Alatl, Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu üyesi Gökhan Okumuş'un kolaylaştırıcılığında yaz okuluna ilişkin deneyimlerini aktarmışlardır. Bu buluşmalar, uluslararası eğitim programlarına katılan genç uzmanların edindikleri bilgi ve deneyimleri Türkiye'deki meslektaşlarıyla paylaşmalarına olanak sağlamıştır.

ICOMOS Türkiye Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu, ICOMOS tarafından sunulan eğitim olanaklarını takip etmeye ve genç uzmanların bu etkinliklere katılımını desteklemeye devam etmektedir. Bu kapsamda, 17-21 Ağustos 2026 tarihleri arasında Kazakistan'ın Almatı kentinde düzenlenecek "Global Dissonant Modernities: Designing the Future for 20th-Century Architectural Monuments and Sites" başlıklı yaz okuluna başvurup kabul alan sınırlı sayıda lisansüstü öğrenci ve genç meslektaşın ulaşım masraflarının (uçak bileti) bir bölümünün karşılanması kararlaştırılmıştır. 13 Mart 2026'da başvuruları biten yaz okulu için kabul alan uzmanların ICOMOS Türkiye desteğinden

Uluslararası eğitimlere ICOMOS Türkiye desteği

ICOMOS TÜRKİYE
Eğitimi, Araştırma ve Yeterlilik Komisyonu

ULUSLARARASI EĞİTİM PROGRAMLARINDAN DENEYİM PAYLAŞIMLARI ÇEVİRİMİÇİ TOPLANTI DİZİSİ

ICOMOS TÜRKİYE
EĞİTİM DESTEĞİ ve BURS
KOMİSYONU

21 Ocak 2026 Çarşamba
Saat: 20.00

Çevrimiçi Toplantı 01

ICOMOS TÜRKİYE
EĞİTİM DESTEĞİ ve BURS
KOMİSYONU

28 Ocak 2026 Çarşamba
Saat: 20.00

Çevrimiçi Toplantı 02

ICOMOS ÜNİVERSİTE FORUMU MACARİSTAN ANDRÁS ROMÁN YAZ OKULU İZLENİMLERİ

Ayşegül Nebioğlu
Gamze Kahraman
Merve Eylül Zorlu

ICOMOS EPWG MÜNİH OLİMPİYAT PARKI YAZ OKULU İZLENİMLERİ

Başak Kalfa
Elif Aktop
H. İlke Alatl

yararlanabilmeleri için 1 Haziran 2026 tarihine kadar icomosturkiyeburs@gmail.com mail adresine başvurularını gerekmektedir.

ICOMOS Türkiye Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu, genç uzmanların uluslararası koruma ortamlarına katılımını teşvik etmeyi ve bu deneyimlerin mesleki gelişime katkı sağlamasını desteklemeyi sürdürecektir.

Olympiapark Münih Koruma Yönetim Planı
Page 16 of 38
This meeting is being recorded.

GÜN #1

Olympiapark Munich Gezisi → Alan Hakkında

Dünya Mirası olarak Münih Olimpiyat Parkı

Üstün Evrensel Değer (OUV) Kriterleri

Kriter (i): Mühendislik ve tasarımda yaratıcı dehanın doruk noktası.

Kriter (ii): Peyzaj ve mimari entegrasyonunda 21. yüzyılı etkileyen küresel bir prototip.

Kriter (iv): Toplumsal değerleri yansıtan yeni bir "spor ve eğlence parkı" tipolojisi

29 Ocak 2024'te UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne kabul edilmiştir.

Participants: Köray Güler (ICOMOS), Gökhan Okumuş, İlke Alatl, Başak Kalfa, Elif Aktop, Esra Ekiçi Balcı, Burçin Altınsay, Umur Altın, Burçin Akbayrak, Yıldırım İnan, Evrim Uluşan, Güncel Uzgören, Mehmet Ali KARAGÖZ, Selin, Zeynep Ahunbay, Beste Gülzari, Ayşegül Nebioğlu, Zeynep İlay Yılmaz

ICOMOS Almanya EPWG Yaz Okulu 2025, “Olympiapark Münih: Koruma Yönetim Planı Tasarımı”

Elif Aktop, Başak Kalfa, H. İlke Alatlı

4-7 Eylül 2025 tarihleri arasında ICOMOS Almanya Yükselen Profesyoneller Çalışma Grubu tarafından Münih Teknik Üniversitesi ev sahipliğinde “Olympiapark Münih: Koruma Yönetim Planı Tasarımı” başlıklı bir yaz okulu düzenlenmiştir. Etkinlik; Türkiye, Almanya, Belçika, Estonya, İngiltere, İrlanda ve Kolombiya gibi farklı ülkelerden 20 genç profesyoneli bir araya getirerek multidisipliner, yoğun ve verimli bir etkileşim ortamı sunmuştur. Etkinliğe Türkiye’den üç kişi katılmış, katılımları ICOMOS Türkiye Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu tarafından desteklenmiştir.

Etkinliğin merkezinde, 1972 Münih Olimpiyatları için inşa edilen ve günümüzde UNESCO Dünya Mirası

Geçici Listesinde bulunan Münih Olimpiyat Parkı ve bu alan için hazırlanma sürecinde olan koruma yönetim planı yer almıştır. Dört gün süren etkinlik boyunca uzman sunumları, saha gezisi, grup çalışmaları, yuvarlak masa toplantıları gerçekleştirilmiş ve son gün etkinlik çıktılarını sunulmuştur. İlk iki gün saha gezisi ile uzman sunumlarına ayrılmıştır. Sunumlarda; alanın tarihi, bugünkü durumu, üstün evrensel değeri, UNESCO Dünya Mirası adaylık süreci, alandaki koruma zorlukları, koruma yönetim planı hazırlanma süreci ve dünyanın farklı yerlerinden örnek koruma yönetim planlarının hazırlanma süreçlerini anlatan değerli konuşmacılar katkı sunmuştur. Etkinliğin üçüncü günü Olimpiyat Parkı’nın koruma yönetim planı sürecine katkı sağlayacak fikir tartışmaları yapılmıştır. Bu aşamada, katılımcılar farklı gruplara ayrılarak belirledikleri temalar çerçevesinde tartışmalar yürütmüş ve öneriler hazırlamıştır. Bu temalar gruplardaki farklı disiplinlerden gelen katılımcıların uzmanlıkları ile şekillenmiş, bu sayede grupların çıktıları çeşitlenmiştir. Etkinliğin son

**Münih’teki yaz okuluna
Türkiye’den 3 kişi katıldı.**

Münih Olimpiyapark’ta tüm katılımcılarla

gününde ise gruplar çalışmalarını Olimpiyat Parkı paydaş ve karar vericiler ile paylaşmıştır. Kapanış oturumunda sunumlar üzerine değerlendirme ve fikir alışverişleri yapılmıştır.

Etkinlik, çok paydaşlı bir yaşayan miras alanı üzerine tek boyutlu bir bilgi aktarımı olarak kalmayıp farklı alanlardan ve farklı ülkelerden gelen erken kariyer aşamasındaki profesyonelleri bir araya getirerek önemli bir karşılıklı öğrenme ve ağ kurma imkânı sağlamıştır.

“PROCULTHER-NET 2 / Kültürel Mirasın Afetlerden Korunması” Projesinin “Risk Altındaki Kültürel Miras İçin Hasar ve Etki Değerlendirme Aracının Geliştirilmesi” Başlıklı Çalıştayı (Bursa, 10 -12 Şubat 2026)

Umut Almaç, Zeynep Gül Ünal

Avrupa Birliği Sivil Koruma Bilgi Ağı'nın “PROCULTHER-NET 2 / Kültürel Mirasın Afetlerden Korunması” projesinin “Risk Altındaki Kültürel Miras İçin Hasar ve Etki Değerlendirme Aracının Geliştirilmesi” başlıklı çalıştayı 10 Şubat 2026-12 Şubat 2026 tarihleri arasında AFAD koordinasyonunda Bursa'da gerçekleştirildi.

PROCULTHER projeleri, ülkelerin ihtiyaçlarını, kapasitelerini ve afet müdahalesinde Avrupa Birliği Sivil Koruma Mekanizması (UCPM) odaklı kültürel miras ekiplerinin rolünü dikkate alarak, bu alanda Avrupa standartlarını tanımlamaya odaklanmaktadır. PROCULTHER-NET 2 projesi[1], Birleşmiş Milletler'in afetlere karşı dayanıklılık hedeflerinden beşincisi olan “Güvenli ve sağlam bir sivil koruma sisteminin sağlanması” hedefine odaklanarak disiplinler arası, sektörler arası ve kurumlar arası hazırlık kapasitelerini güçlendirme ve bilgi aktarımını kolaylaştırmanın yanı sıra, yenilikçi uygulamaların, süreçlerin ve araçların kurumsal düzeyde entegrasyonunu sağlamayı ve aynı zamanda ulusal düzeydeki grupların ve uzmanların kapasitelerini arttırmayı hedeflemektedir. İtalyan Sivil Koruma Kurumu'nun (DPC) koordinasyonunda yürütülen projede T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) projenin önemli paydaşlarından biridir.

ICOMOS Türkiye için benzer uluslararası etkinliklere Türkiye'den genç profesyonellerin katılımının artması önemlidir. Bu bağlamda, genç profesyonelleri teşvik etmek amacıyla, ICOMOS Türkiye tarafından 28 Ocak 2026'da etkinlik katılımcılarının deneyimlerini paylaştığı bir webinar düzenlenmiştir. Yaklaşık otuz katılımcının olduğu etkinlikte ICOMOS Türkiye tarafından ileride düzenlenecek benzer etkinliklere katkı sunacak bilgi alışverişlerinde bulunulmuştur.

Afet senaryosuna göre riskler değerlendirildi

Romangal İpek Fabrikası'nda “Risk Altındaki Kültürel Miras İçin Hasar ve Etki Değerlendirme Aracının Geliştirilmesi” başlıklı çalıştayın saha çalışması (Ersin Aydın)

Romangal İpek Fabrikası'nda “Risk Altındaki Kültürel Miras İçin Hasar ve Etki Değerlendirme Aracının Geliştirilmesi” başlıklı çalıştayın saha çalışması (Ersin Aydın)

Bursa İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ev sahipliğinde Avrupa düzeyinde gerçekleştirilen çalıştaya[2], 19 ülkeden (Belçika, Bulgaristan, Hırvatistan, Çekya, Danimarka, Fransa, Almanya, Yunanistan, İzlanda, İtalya, Litvanya, Moldova, Hollanda, Polonya, Portekiz, Romanya, Sırbistan, İspanya ve İsveç) kültürel miras alanında uzman toplam 80 kişi katılmıştır. Çalıştaya ICOMOS Türkiye üyeleri Neslihan Dostoğlu (Bursa ve Cumalıkızık UNESCO Dünya Miras Alanı Başkanı), Zeynep Gül Ünal (ICOMOS ICORP), Eser Çaktı ve

ve Umut Almaç da katkı sunmuştur. Çalıştay,

- Kültürel miras ve sivil koruma/afet risk yönetimi yetkililerinin operasyonel ihtiyaçlarını karşılamak üzere hasar ve etki değerlendirme şablonlarının revizyonunu ve uyumunu desteklemeyi,
- Kültürel mirasa yönelik mevcut ulusal şablonları olmayan ülkeler olmak üzere, afetlerden etkilenen ülkeleri destekleme konusunda UCPM'nin kapasitesini güçlendirmeyi,
- Katılımcılar arasında etkili bilgi alışverişini teşvik etmek ve gelecekteki girişimler açısından Avrupa tematik topluluğunu güçlendirmeyi hedeflemiştir.

Çalıştayda, proje ekibinin hazırladığı afet senaryosu çerçevesinde iki farklı alanda, Muradiye Türbeleri ve Medresesi ile Romangal İpek Fabrikası'nda olası hasarların ve risklerin değerlendirilmesi amacıyla sahadaki uzman ekipler "etki değerlendirme şablonları" nı kullanmış, sonrasında proje ekipleri, uzmanlar ve gözlemcilerin katılımıyla "Hasar ve Etki Değerlendirme Aracı" nın geliştirilmesi için deneyimler ve öneriler paylaşmıştır[3].

[1]<https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/projects/proculther-net-2>

[2]<https://bursa.afad.gov.tr/proculther-net-2-kulturel-mirasi-korumak-icin-19-ulke-bursada-bulustu>

[3]https://youtu.be/o5w_1JBkr9g?si=JmAeRR17SvOAKP5W

COP31 Antalya'ya Doğru: Ulusal İklim Eylemi Çalışma Grubumuz Hazırlıklara Başladı

Ayşe Ege Yıldırım, İrem Gençer

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UN Framework Convention on Climate Change-UNFCCC) Taraflar Toplantılarının (Conference of Parties) 31incisi, kısa adıyla COP31, 9-20 Kasım 2026 tarihlerinde Türkiye'nin ev sahipliğinde ve Türkiye-Avustralya eş liderliğinde Antalya'da gerçekleştirilecek. Günümüzün en önemli küresel sorunu kabul edilen

Ulusal İklim Eylemi Çalışma Grubu'nun hazırlıkları

iklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik üst düzey tartışmaların ülkemizde yapılacağı zirvede, kültürel miras ve iklim eylemi arasındaki ilişkiyi gündeme taşımak üzere, ICOMOS Türkiye de harekete geçti.

2025 Aralık ayında Ayşe Ege Yıldırım ve Ceylan İrem Gençer koordinatörlüğünde kurulan ICOMOS Türkiye

Side Antik Kenti'nde çekilen "Gündüz Apollon Gece Athena" filminde insanın suyla ilişkisinin kadim temsili

Ulusal İklim Eylemi Çalışma Grubu, yaklaşık 25 üyeye ulaştı ve uluslararası Çalışma Grubu (Climate Action Working Group- CAWG) ile eşgüdümlü bir şekilde COP31 hazırlıklarına ve daha geniş bağlamda iklim eylemi çalışmalarına katkı sunmaya yönelik adımlar atmaya başladı.

Kültürel mirasın iklim değişikliği ile ilişkisi, sürdürülebilirlik ve hak temelli yaklaşımlar gibi koruma alanındaki önemli güncel açılımlar arasında yer alıyor. Bir yandan kültür varlıkları iklim değişikliğinin olumsuz sosyal ve çevresel etkilerinden payını alıyor, öte yandan somut ve somut olmayan mirasın, örneğin barındırdığı geleneksel çevre yönetimi bilgisi ve gömülü karbon gibi özelliklerle, iklim

eylemine verebileceği çok önemli katkılar bulunuyor. İklim eyleminin iklim değişikliği etkilerini azaltım ve iklim değişikliği etkilerine uyum/ adaptasyon alanlarında kültür mirası korumanın da söyleyeceği sözleri görünür kılmak, bu alandaki bilgi dağarcığını genişletmek, ilgili paydaşlarla ortaklıklar geliştirmek ve farkındalık yaratmak gibi çabalar, ICOMOS CAWG ve iklim-miras kesişiminde çalışan diğer ağlar tarafından son yıllarda yoğunlaşarak devam ediyor. Türkiye Milli Komitesi olarak biz de bu süreçte yer almak, özellikle COP31 fırsatını değerlendirmek üzere seferber olmayı önemsiyoruz.

Daha fazla bilgi için:

ege@aegeyildirim.com, iremyaylali@gmail.com

ICOMOS Uluslararası Ahşap Bilimsel Komitesi'nin (IIBC) 27. Sempozyumu ve Yıllık Toplantısı Samsun'da Gerçekleştirildi

Süheyla Koç

IIBC'nin 27. Sempozyumu ve Yıllık Toplantısı, 21-23 Mayıs 2025 tarihlerinde Samsun Üniversitesi ev sahipliğinde "Direnci Miras: Hazırlık, Müdahale ve İyileşme" temasıyla düzenlendi. Türkiye dâhil 18 ülkeden 65'i aşkın uzman, akademisyen ve uygulayıcının katıldığı etkinlikte; ahşap yapı mirasının depremler, yangın riskleri, iklim etkileri ve çok boyutlu tehditler karşısındaki kırılganlığı ile güncel koruma stratejileri ele alındı.

İlk gün gerçekleştirilen "Depremler ve Ahşap Miras" ile "Yangın Tehlikeleri ve Ahşap Miras" başlıklı oturumlarda Yunanistan'dan Peru'ya, Hindistan'dan Çin'e uzanan geniş bir coğrafyadan vaka çalışmaları paylaşıldı. İkinci gün Karadeniz Bölgesi'ndeki ortak sorunlar ve küresel ölçekte tehdit altındaki ahşap miras tartışıldı; Afrika'dan Türkiye'ye uzanan örneklerle toplumsal katılım, kırsal koruma ve yeni modelleme yöntemleri değerlendirildi. Poster sunumları ve IIBC yıllık olağan toplantısı programının bilimsel çerçevesini tamamladı.

Etkinlik kapsamında eş zamanlı üç uygulamalı atölye düzenlendi. Yerel ustalar ve uzmanların rehberliğinde

Küresel ölçekte tehdit altındaki ahşap miras tartışıldı.

gerçekleştirilen çalışmalarda; künde-kari tekniği, Karadeniz'e özgü pedavra/hartama çatı kaplama sistemi ve ahşap doğramalarda geleneksel bitiş elemanları uygulamalı olarak ele alındı.

Sempozyumun son gününde düzenlenen teknik gezi kapsamında Kavak Bekdemir, Asarcık Koşaca, Çarşamba Kuşhane, Orduköy, Göğceli, Şeyhhabıl ve Terme Yenicami camileri ziyaret edilerek 15. yüzyıldan 20. yüzyıla uzanan Karadeniz ahşap cami geleneği yerinde incelendi. Dendrokronolojik tarihlendirme, strüktürel sistemler ve devam eden restorasyon süreçleri sahada değerlendirildi.

Organizasyon Komitesi Başkanlığını ICOMOS Türkiye üyesi ve IIBC Genel Sekreteri Dr. Süheyla Koç'un yürüttüğü etkinlikte, ICOMOS Türkiye üyelerinden Prof. Dr. Aynur Çiftçi, Dr. Erkan Kambek, Dr. Zeynep Aktaş, Dr. Damla Sezer ve Dr. Aysel Tarım organizasyon ve bilimsel komitelerde görev aldı. Sempozyum, uluslararası bilgi paylaşımını güçlendirerek ahşap mirasın korunmasına yönelik iş birliğini pekiştirdi.

Samsun'da "Avrupa Miras Günleri" 2025 Gerçekleştirildi

Saadet Gündoğdu

Samsun'un kültürel ve mimari birikimini görünür kılmayı amaçlayan "Avrupa Miras Günleri", 30 Ekim - 3 Kasım 2025 tarihleri arasında "Mimari Miras: Kentin Belleğinde İz Sürmek" temasıyla Samsun'da gerçekleştirildi. Samsun Büyükşehir Belediyesi öncülüğünde düzenlenen etkinlikte, Samsun Üniversitesi Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Fatma Sema Sekban ile ICOMOS üyesi Dr. Öğr. Üyesi Süheyla Koç yürütücülük ve danışmanlık görevlerini üstlendi. Program kapsamında mimarlığın kentin kültürel kimliği üzerindeki izlerini görünür kılmak hedeflenmiş; sempozyumlar, söyleşiler, konserler, karma sergi, geziler, çocuk etkinlikleri ve atölye çalışmaları aracılığıyla Samsun'un çok katmanlı tarihinin katılımcılarla buluşması sağlanmıştır.

Etkinliğin açılışı, onur konuğu ICOMOS üyesi Dr. Öğr. Üyesi Gülsün Tanyeli'nin gerçekleştirdiği "Zamanın İzinde: Samsun'un Mimari Belleği Korumada 50 Yıllık Bellek" başlıklı sunumla yapılmıştır. Sunumda UNESCO'nun kuruluş süreci, dünyadan ve Türkiye'den koruma örnekleri ile Türkiye'de tarihi çevrenin korunmasına yönelik gelişmeler ele alınmış; Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu'nun 1999 yılından bu yana ortak girişimi olan Avrupa Miras Günleri'nin Avrupa'da yaşayanlar ve ziyaretçiler tarafından paylaşılan en geniş katılımlı kültürel etkinliklerden biri olduğu vurgulanmıştır. Açılışın ardından Samsun'un mimari birikimini arkeolojik bulgulardan günümüz modern yapılarına uzanan geniş bir çerçevede ele alan oturumlar gerçekleştirilmiştir.

Etkinliğin ikinci gününde "Dönüşen Kent, Korunan Bellek: Samsun'un Mimari ve Kültürel İzleri" başlıklı oturumlar, Samsun Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi 8 No'lu Hangar konferans salonunda halka açık olarak düzenlenmiştir. Gün boyunca Samsun'a odaklanan çeşitli sunumlar yapılmıştır. Bu kapsamda Samsun Üniversitesi'nden ICOMOS üyesi Doç. Dr. Saadet Gündoğdu'nun "Mimari Mirasın Taşıdığı Değerler: Samsun'da Bir Paul Bonatz Eseri, Eski Erkek Sanat Enstitüsü", Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nden

"Mimari Miras: Kentin Belleğinde İz Sürmek" temalı etkinlik düzenlendi.

Avrupa Miras Günleri Samsun, etkinliğin 2. günü "Dönüşen Kent, Korunan Bellek: Samsun'un Mimari ve Kültürel İzleri" adlı oturumun ardından katılımcılarla (Kaynak: 31 Ekim 2025, Samsun Üniversitesi)

ICOMOS üyesi Arş. Gör. Dr. Zeynep Aktaş'ın ise "Ahşap Yığma Camilerin UNESCO Ulusal Seri Miras Adaylığı Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme: Samsun Örneği" başlıklı çalışmaları sunulmuştur. Sabah ve öğleden sonraki oturumların ardından, eski tütün hangarlarının eğitim birimlerine dönüştürülmesiyle oluşturulan kampüs alanı ziyaretçilere gezdirilerek tanıtılmıştır.

Programın üçüncü gününde Arş. Gör. Dr. Zeynep Aktaş ve Dr. Öğr. Üyesi Süheyla Koç rehberliğinde "Ahşap Camiler Gezisi" düzenlenmiştir. Çarşamba ilçesinde yer alan Kuşhane Camii, Orduköy Camii, Göğceli Camii ve Şeyhhabıl Camii gibi geleneksel ahşap yığma cami mimarisinin özgün örnekleri yerinde incelenmiştir. Gezi kapsamında bölgenin zengin ahşap yapı geleneği, mimari detayları ve yerel ustalık bilgisi üzerine değerlendirmeler yapılmış; ayrıca Terme'de bulunan Yeni Camii'nin devam eden restorasyon süreci de incelenmiştir.

Etkinlik, Samsun'un mimari ve kültürel mirasına yönelik farkındalığın artırılmasına katkı sağlayarak, kentin çok katmanlı tarihinin farklı disiplinlerden katılımcılarla yeniden değerlendirilmesine olanak sunmuştur.

Avrupa Binalarda Enerji Performansı Direktifi'nin Kültürel Mirasa Etkileri: ICOMOS Avrupa ve ISCES Raporu Yayında

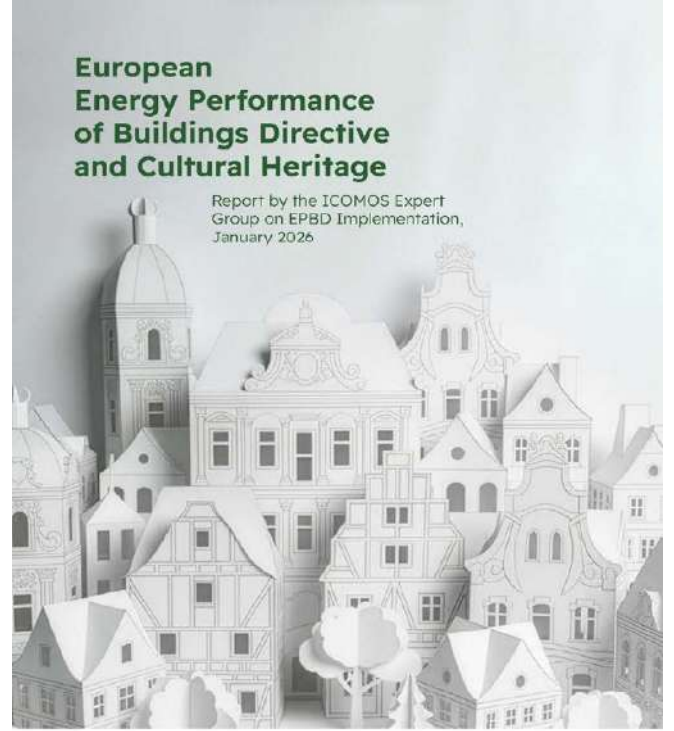
Emre Kishalı

Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında kabul edilen ve 2002 yılından günümüze kadar değişerek gelen Avrupa Binaların Enerji Performansı Direktifi (EPBD - ABEP) [1], Minimum Enerji Performans Standartları (MEPS), Sıfır Emisyonlu Bina (ZEB) hedefleri ve yaşam döngüsü karbon değerlendirme yükümlülüklerini getirmektedir. Bu önlemler iklim nötrlüğüne doğru önemli bir adım teşkil ederken, kültürel ve mimari açıdan önemli binalar için de karmaşık zorluklar ortaya koymaktadır. EPBD'nin kültürel miras üzerindeki etkisini kabul eden ve miras ile ilgili unsurların bu süreçlere dahil edilmesini teşvik etme ihtiyacını gören ICOMOS Avrupa grubu, ICOMOS Uluslararası Enerji ve Sürdürülebilirlik Bilimsel Komitesi (ISCES) ile ortak çalışma grubu oluşturmuştur.

2023 yılından bu yana, çeşitli ülkelerdeki mevzuat, uygulama ve bilgileri paylaşmak, bu husustaki zorlukları tanımlamak ve Avrupa'da bu bağlamda gerçekleşmiş iyi uygulamaları tartışmak üzere her ay toplantılar düzenlenmiştir. Bu tartışmalar, karar verme süreci için gerekli olan veri eksikliklerinin yanı sıra, EPBD'nin uygulanmasında ülkeler arasında önemli farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışma grubu, ulusal uygulamalara dair kanıt toplamaya başlamış ve bu süreç; 15'i AB üyesi, 6'sı AB dışı olmak üzere toplam 21 Avrupa ülkesinden gelen verileri yansıtan kapsamlı bir raporla sonuçlanmıştır [2]. Çalışma grubunda yer alan 30 uzmanın katkılarıyla 20 Ocak 2026 tarihinde, EPBD Uygulaması üzerine ICOMOS Çalışma Grubu, EPBD'nin uygulanmasına ilişkin ICOMOS raporunu [3] yayınlanmıştır. Raporun editörlüğünü Riin Alatalu (Estonya), Maria Teresa Iaquina (İtalya), Emre Kishalı (Türkiye), James Ritson (İngiltere), Miha Tomšič (Slovenya) ve Nathalie Vernimme (Flanders-Belçika) üstlenmiştir. 20 Ocak 2026 tarihinde editörlerin sunuşlarıyla, 133 katılımcının yer aldığı bir webinar [4] ile raporun tanıtımı yapılmıştır.

Rapor, direktifin uygulama durumunu ve bu alandaki

ICOMOS
international council on monuments and sites

Teknik Rapor kapak sayfası (Lorraine Harris tarafından üretilmiştir)

zorlukları derinlemesine ele almaktadır. Ayrıca, sonuç metin mevcut bina stokunun enerji verimliliğini artırmak için makul çözümler üretilmesini savunmakta ve tarihi yapıların bu bağlamda muaf olarak tanınmasını yeterli bulmamaktadır. Raporun dikkat çekici bir diğer konusu da nelerin korunduğu ve nelerin miras değeri taşıdığına dair kavramsal değerlendirmelerdir.

Raporda temel bulgular aşağıdaki başlıklarda sunulmuştur.

- EPBD'nin farklı devletlerdeki uygulaması,
- Mimari ve tarihi değerin tanımlanması,
- Veri kullanılabilirliği,
- Enerji verimliliği müdahaleleri ve stratejileri,
- Bakım, onarım ve adaptasyon,
- Kapasite geliştirme, inovasyon ve destekleyici araçlar.
- İyi uygulamalar, modeller ve kılavuzlar

Rapor, yapılarda sürekli bakım onarım ve geleneksel tekniklerin kullanımının yanı sıra uygulanan çağdaş

teknolojik müdahalelerin sunduğu imkanları da vurgulamaktadır. Sürecin başarıyla yönetilebilmesi için stratejik öneriler sunulmuştur. Öncelikle kültürel mirasın iklim değişikliği politikalarına tam entegrasyonu sağlanmalı; mevcut istisnalar netleştirilerek birbiriyle uyumlu hale getirilmelidir. Bu kapsamda, olumsuz etkileri azaltıcı önlemler ile esnek çözüm yolları teşvik edilmeli ve gerekli kararların alınabilmesi için veri altyapısına yatırım yapılmalıdır.

Ayrıca, sektörler arası koordinasyonun güçlendirilmesi ve kurumların kapasite geliştirme çalışmalarına ağırlık verilmesi kritik önem taşımaktadır. Son olarak, yenilikçi yaklaşımlar desteklenmeli ve tarihi yapıların korunarak işlevsel hale getirilmesini sağlayan adaptif (uyarlanabilir) yeniden kullanım modelleri yaygınlaştırılmalıdır.

ICOMOS bu raporla, mevcut bina stokunun Avrupa Yeşil Mutabakatı hedefleri içindeki önemine dair tartışmalara katkıda bulunmayı ve aynı zamanda uzman görüşlerini Yeni Avrupa Bauhaus faaliyetlerine aktarmayı amaçlamaktadır. Türkiye'den tarihi yapılarda enerji etkinlik bağlamında KMKD, Edinburgh World Heritage ile ortaklaşa yürütülen British Council tarafından desteklenen Korum ve Mardin Tamir Evi projesi[5], KMKD ve Goethe Enstitüsü ile ortaklaşa yayınlanan Tarihi Yapılarda Yaşam[6], ve ODTÜ Kültürel Mirası Koruma Lisansüstü Programı ile UCL (University College London) ortaklığıyla yürütülen Türkiye'deki Geleneksel Konutlar İçin İklim-Dayanımı, Koruma ve Konfor Amaçlı Sürdürülebilir Onarım Süreçleri PROT3CT projesi[7] de raporda yer almıştır.

EPBD'nin uygulanmasına ilişkin ICOMOS raporu yayınlandı.

Raporda yer alan ve tarihi yapılar ile ilgili verilere destek olan ülkeler

[1]Avrupa Binaların Enerji Performansı Direktifi web sayfası: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-performance-buildings/energy-performance-buildings-directive_en

[2]ICOMOS Web sitesinde 19 ülke olarak belirtilmektedir. Projenin son safhalarında İtalya ve Kuzey Makedonya verileri de eklenerek 21 ülkenin verileri bulunmaktadır.

[3]Avrupa Binaların Enerji Performansı Direktifinin Tarihi Çevre ve Binalarda Uygulanmasına İlişkin ICOMOS Raporu: <https://publ.icomos.org/publicomos/jlbSai?html=Bur&base=technica&ref=45348&file=4293.pdf&path=EPBD%20Thematic%20analysis.pdf>

[4]Webinar link: <https://www.youtube.com/watch?v=XcmGDGZQitw>

[5]Kültürel Mirasın Korunması için Kapasite Geliştirilmesi Projesi: <https://koruprojesi.org/>

[6]Tarihi Evlerde Yaşam: <https://kmdk.org/tarihi-evlerde-yasam/>

[7]PROT3CT Projesi: <https://prot3ct.metu.edu.tr/>

Webinardan bir görsel

• Prepared by the ICOMOS Expert Group on EPBD Implementation

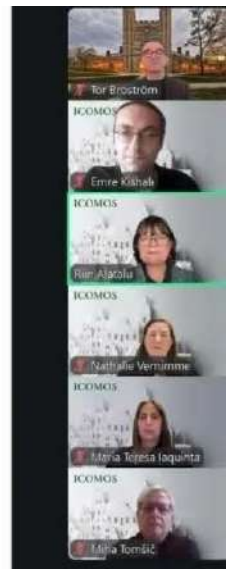
Editing team: Riin Alatalu (Estonia, ICOMOS Vice-President); Maria Teresa Iaquinata (Italy); Emre Kishali (Türkiye); James Ritson (UK); Miha Tomšič (Slovenia); Nathalie Vernimme (Belgium)

Contributors: Eleni Alexandrou (Greece); Kersti Berggren (Sweden); Ann Bourges (France); Tor Broström (Sweden); Nelson Brito (Portugal); Antoine Bruguemolle (France); Jacqui Donnelly (Ireland); Petra Eriksson (Sweden); Jez Foster (UK); Cristina Gonzalez-Longo (UK); Anthony Gould (Hungary); David Hughes (Ireland); Marku Huttunen (Finland); Franziska Haas (Germany); Anna Karamyan (Armenia); Deirdre McDermott (Ireland); Chloé Mirouze (France); Ave Paulus (Estonia); Chrysanthos Pissarides (Cyprus); Ana Radivojević (Serbia); Grainne Shaffrey (Ireland); Claudiu Silvestru (Austria); Liutauras Stoškus (Lithuania); Clara Villalba Montaner (Spain)

Contact: icomos@icomos.org | www.icomos.org
© ICOMOS 2026

Download full report:

• <https://publ.icomos.org/publicomos/technica/A61DF78FF5F60C288C20247643B6ED>

Tarihi Hatay Devleti Meclis Binasının Rekonstrüksiyonu Tamamlandı

Mert Nezih Rifaioğlu

6 Şubat ve 20 Şubat 2023 depremleri sonucunda ağır hasar alan Tarihi Hatay Devleti Meclis Binası, yürütülen kapsamlı bilimsel çalışmalar, enkaz ayrıştırma, koruma ve yapım süreçlerinin titizlikle yürütülmesi sonucunda yeniden inşa edilmiştir. Rekonstrüksiyon proje ve uygulamaları Hatay Valiliği koordinasyonunda, Doğu Holding katkılarıyla, Müjde Nur Rifaioğlu (MNR Mimarlık) müellifliği ve müşavirliği ile gerçekleştirilmiştir. ICOMOS Türkiye üyelerinden Prof. Dr. Mert Nezih Rifaioğlu, Prof. Dr. Neriman Şahin Güçhan, Prof. Dr. Ahmet Türer ve Dr. Orhan Mete Işıkoğlu rekonstrüksiyon sürecine bilimsel katkı sunmuştur.

Yapı, Haziran 1935'te Leon Benjuda tarafından Hennebique betonarme sistem ile sinema binası olarak tasarlanmış ve inşası Mayıs 1936'da tamamlanmıştır. Erken dönem betonarme uygulamaları arasında yer alan modern mimarlık örneklerinden biri olarak değerlendirilen yapı, dönemin mühendislik ve mimarlık pratiğinde deneyimlenen taşıyıcı sistem ile mimari tektoniğin bütüncül kurgusunun kentteki ilk yansımalarındandır. Yapı ilk yıllarında sinema ve yazlık gazino işleviyle kullanılmıştır. Ancak asıl tarihsel

önemini, 2 Eylül 1938 tarihinde Hatay Devleti Millet Meclisi'nin ilk toplantısına ev sahipliği yapmasıyla kazanmıştır. Meclis çalışmalarına 3, 6 ve 7 Eylül 1938 tarihlerinde gerçekleştirilen oturumların ardından Hükümet Konağı'nda devam etmiş olsa da bu yapı Hatay'ın siyasi tarihinde dönüm noktası olarak kabul edilen kararların alındığı mekânlardan biri olmuştur. Bu yönüyle bina, Hatay'ın Türkiye Cumhuriyeti'ne katılım sürecinin sembolik mekânlarından biri olarak öne çıkmış ve bu durum yapıyı yalnızca mimari bir yapı olmaktan çıkararak politik ve kültürel bir temsil mekânı haline getirmiştir. Bu kapsamda yapı, Hatay Devleti Millet Meclisi'nin ilk toplantısının gerçekleştirildiği yer olması ve bu süreçte Türkiye Cumhuriyeti'ne katılma kararının alınması nedeniyle hem Hatay hem de Türkiye açısından tarihsel ve simgesel değere sahiptir. 2019 yılına kadar özel mülkiyette bulunan bina, uzun yıllar sinema, ardından kafe ve etkinlik mekânı olarak kullanılmış; bu süreçte özgün yapısına uygun olmayan müdahalelere, mekânsal ve kütleli değişimlere ve eklere maruz kalmıştır. 2019 yılında Hatay Valiliği tarafından kamulaştırılmasının ardından yürütülen restorasyon çalışmalarlarıyla yeniden "Hatay Meclis Binası" kimliğini kazanmıştır.

Depremlerin ardından başlatılan çalışmalar kapsamlı bir "kültür enkazı yönetimi" yaklaşımıyla yürütülmüştür. Bu kapsamda, yapının kültür enkazında yer alan tüm özgün elemanlar, mimari

**Tarihi Hatay Devleti Meclis
Binası yeniden inşa edildi.**

Tarihi Hatay Devleti Meclis Binasının giriş podiyumuna bakış (Aralık, 2025)

Tarihi Hatay Devleti Meclis Binası ve Adalı Konağı'na bakış (Şubat, 2026)

proje ekibi tarafından tasarlanan yöntemle, sistematik bir ayrıştırma sürecine tabi tutulmuştur. Yapıya ait tüm özgün taşıyıcı ve taşıyıcı olmayan yapı elemanları ayrıştırılmış, malzemeler, mimari bezemeler enkazdan ayrıştırılarak tek tek belgelenmiş, numaralandırılmış, kataloglanmış ve dijital veri setine aktarılmıştır.

Bu süreç, yalnızca fiziksel korumayı değil, aynı zamanda yapının “bilgi değeri”nin korunmasını hedefleyen bütüncül bir belgeleme pratiği olarak ele alınmıştır. Enkazdan elde edilen veriler, mevcut arşiv belgeleri, fotoğraflar ve önceki restorasyon projeleri ile veri seti genişletilmiştir. Mimari proje ekibi tarafından gerçekleştirilen analizler sonucunda her bir yapı bileşeni için özel müdahale yöntemleri geliştirilerek yapının tarihsel katmanlarını içeren tüm izler rekonstrüksiyon projesinde yer almıştır. Projelendirme sürecinde, yapının yüzlerce uygulama detayını içeren teknik uygulama föyleri oluşturulmuştur. Bu kapsamlı veri seti, rekonstrüksiyonun bilimsel temellere dayanmasında önemli bir kanıt niteliğindedir. Teknik uygulama föyleri saha uygulamalarıyla yerinde kontrol edilerek düzenli saha incelemelerinde ele alınmış dinamik ve geri beslemeli bir metodoloji ile uygulamaların hassasiyetine özen gösterilmiştir.

Yeniden inşa sürecinde kültür enkazından ayrıştırılan özgün yapı elemanları mümkün olan en yüksek oranda yeniden kullanılmış; eksik kalan kısımlar

ise özgün teknikler ve malzeme özellikleri referans alınarak tamamlanmıştır. Mimari detaylardan bezemelere, malzeme seçimlerinden strüktürel çözümlere kadar tüm aşamalarda titiz bir uygulama süreci yürütülmüştür. Böylece yapı, yalnızca fiziksel olarak değil, tarihsel ve kültürel anlamda da yeniden ayağa kaldırılmıştır.

Rekonstrüksiyonu tamamlanan Tarihi Hatay Devleti Meclis Binası, deprem sonrası Hatay’da kamusal kullanıma yönelik yeniden inşa edilen ilk yapılardan biridir. Yapının yeniden kente kazandırılması, toplumsal hafızanın canlanmasına ve depremlerle tamamen yıkılmış olan Antakya’nın kentsel kimliğinin yeniden inşasına katkı sağlamaktadır.

Tarihi Meclis Binası ana salonu

Denizli’de Düzenlenen “Türkiye’de Yitirdiğimiz Cumhuriyet Dönemi Mimarlık Mirası Paneli” Üzerine

Saadet Mutlu Kaytan

TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi tarafından 12 Nisan 2025’de Cumhuriyet Dönemi Mimarlık Mirasına odaklanan panel gerçekleştirilmiştir (Görsel 1-2). Üyelerimizden Doç. Dr. Koray Güler, Dr. Yıldız Salman, Dr. İlke Alatlı, Doç. Dr. Ebru Omay Polat, Dr. Saadet Mutlu Kaytan panele katkı sunmuşlardır. TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Başkanı ve ICOMOS Türkiye üyesi Zeynep Eres Özdoğan’ın katılım sağladığı panelde; Dr. Dilek Avsan Karaman, Hüsamettin Ataman ve Yüksek Mimar Yavuz Selim Sepin de yer almışlardır.

Panelle eş zamanlı olarak başlayan Cumhuriyetin 100. Yılında DOCOMOMO_TÜRKİYE Poster Sunumu 12-18 Nisan 2025 tarihleri arasında Mimarlar Odası Denizli Şubesi’nde sergilenmiştir. “Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları” poster sunuşları modern mimarlık mirası hakkında katılımcılara fikir vermiştir.

Panel iki oturum halinde gerçekleştirilmiştir (Görsel 3). İlk oturumda Modern Mimarlık Mirası ile ilgili güncel konular ve Türkiye’deki duruma değinilmiştir. İkinci oturumda Denizli’deki Cumhuriyet Dönemi Mimarlık Mirası ile ilgili konular paylaşılmıştır. Panel sonrası Mimar Süleyman Boz’un moderatörlüğünde gerçekleştirilen forumda, Denizli mimarlık pratiğindeki geçmiş ve güncel konular ele alınmıştır.

Panelde yok olmuş, yıkılmış, korunmamış ve risk altındaki birçok mimari mirasa değinilmiştir. Korunmayan ve yıkılan, mimari miras niteliğinde mevcut olmayan birçok yapı ile dikkat çeken Denizli’de yapılan bu panel yerel yönetici ve halkta koruma bilinci geliştirilmesi açısından önem teşkil etmektedir. Arşiv oluşturulması açısından bu türde etkinliklerin yapılması, bilgi paylaşımının sürdürülmesi koruma bilincinin yeni oluştuğu Denizli gibi illerde önemlidir.

Görsel 1-2: Panel Afişleri (Kaynak: TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi resmi instagram hesabı)

Görsel 3: Panelden kareler (Kaynak: TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi resmi instagram hesabı)

DUYURULAR

Malezya'da Gerçekleşecek ICOMOS GA2026 Bilimsel Sempozyumu için Bildiri Çağrısı

ICOMOS 2026 Genel Kurulu kapsamında düzenlenecek Bilimsel Sempozyum, 23-31 Ekim 2026 tarihleri arasında Malezya'nın Kuching kentinde gerçekleştirilecektir. Sempozyum, "Living Heritage: Respect, Enhance, Accept, Partnership (Yaşayan Miras: Saygı, Geliştirme, Kabul ve Ortaklık)" temasıyla kültürel mirasın güncel koruma yaklaşımları ve dayanıklılık stratejileri üzerine uluslararası bir tartışma platformu sunacaktır.

Etkinlik, ICOMOS'un 2024-2027 Üç Yıllık Bilimsel Planı (TSP) kapsamında belirlenen "Disaster and Conflict Resilient Heritage" (Afet ve Çatışmalara Dirençli Miras) yaklaşımına yanıt vermeyi amaçlamaktadır. Günümüzde kültürel miras; doğal afetler (deprem, sel, tsunami vb.), insan kaynaklı tehditler (savaş, kalkınma baskısı, turizm), çevresel etkiler (erozyon, biyolojik tehditler) ve teknolojik riskler (yangın, endüstriyel kazalar) nedeniyle giderek daha kırılgan hale gelmektedir.

Sempozyum, özellikle miras alanlarının afet ve çatışma durumlarında hazırlık, müdahale, iş birliği ve kapasite geliştirme konularına odaklanacaktır. Bildiriler aşağıdaki dört alt tema kapsamında değerlendirilecektir:

- Saygı (*Respect*)
- Geliştirme (*Enhance*)
- Kabul (*Accept*)
- Ortaklık (*Partnership*)

ICOMOS Uluslararası Bilimsel Komiteleri ve çalışma gruplarının düzenleyeceği özel oturumlara ek olarak paneller, sergiler ve paydaş buluşmaları da programda yer alacaktır. Etkinlik ayrıca UNESCO'nun 80. kuruluş yılı kapsamında düzenlenecek sergi ve yan etkinliklerle desteklenecektir.

Başvuru ve bilgi:

Özet gönderimi ve detaylar:

<https://ga2026.icomos.org>

Bilimsel sempozyum sayfası:

<https://ga2026.icomos.org/scientific-symposium>

ICOMOS üyelerinin yanı sıra konuyla ilgili tüm araştırmacılar ve uygulayıcılar kültürel mirasın dayanıklılığına ilişkin çalışmalarını bu uluslararası platformda paylaşmaya davet edilmektedir.

<https://www.icomosga2026.org.my/en/home>

ICOMOS GA2026'da IIWC Öncülüğünde Çoklu ISC İş birliği: “Ortak Dokular: Barışçıl Bir Gelecek İçin Benzerlikler” Oturumu

Erkan Kambek

ICOMOS Uluslararası Ahşap Komitesi (IIWC) üyesi olarak, GA2026 Bilimsel Sempozyumu'nda dört uluslararası bilimsel komitenin (IIWC, ICICH, ISCEAH, ISC20C) iş birliğiyle düzenlenen “Ortak Dokular: Barışçıl Bir Gelecek İçin Benzerlikler” başlıklı oturumun başkanlığını yürütmekteyim. Farklı coğrafyalardaki kültürel miras benzerliklerini merkeze alan bu disiplinlerarası oturum, mirasın birleştirici gücünü vurgulamayı ve kültürel diplomasiye katkı sunmayı hedeflemektedir. Tüm üyelerimizi Malezya'daki bu anlamlı buluşmaya katkı vermeye davet ediyorum. Oturumun kavramsal çerçevesini aşağıda bulabilirsiniz.

ICOMOS GA2026 Bilimsel Sempozyumu kapsamında düzenlenecek bu oturum, kültürel miras ifadelerinde, mimari formlardan inşa ilkelerine, mekânsal organizasyondan sembolik motiflere kadar, farklı kültürler ve coğrafyalar arasında görülen çarpıcı benzerlikleri keşfetmeyi amaçlamaktadır. Malezya geleneksel evlerinin ahşap ana sütunlarından Gürcistan'ın “kırlangıç evlerine”, kıtalar arası bahar festivallerinin anlatılarına kadar uzanan bu ortak dokular, disiplinlerarası bir sorgulama için zengin bir zemin sunmaktadır.

Oturum, basit bir karşılaştırmalı analizin ötesine geçerek, insan yaratıcılığını bu tür yakınsak çözümlere yönlendiren daha derin, birleştirici güçleri inceleyecektir. Barınma, topluluk ve sembolik ifade içgüdülerini, ki bunlar insanlığın temel birliğine işaret eder; iklim ve malzemenin yenilikçiliği tetikleyen ortak zorluklarını; somut ve somut olmayan mirasımıza kodlanmış evrensel dilleri araştıracağız. Birbirinden çok uzak coğrafyalarda yaşayan kültürler, temel insan ihtiyaçlarına neden benzer yanıtlar bulmuşlardır? Yanıtlar antropoloji, çevre bilimleri, zanaatkârlık ve kültürel çalışmaların kesişiminde yatmaktadır. Göç ve sömürgecilik çalışmalarından elde edilen içgörüler de bu ortak çözümlerin aktarımını ya da paralel icadını izlemeye yardımcı olmaktadır.

Malezya'da düzenlenecek ICOMOS GA2026 Bilimsel Sempozyumu'na davet

Bu oturumun temel tezi, küresel mirasımızdaki bu ortak dokuların bilinçli olarak tanınmasının, kültürel ayrışma anlatılarına karşı güçlü bir panzehir sunduğudur. Farklı toplumların bağımsız olarak benzer ifade ve çözümlere ulaştığını göstererek, mirası bir ayrışma işareti olmaktan çıkarıp insanlığın birliğinin bir kanıtı haline getirebiliriz. Bu anlayış, salt akademik bir egzersizden ibaret değildir; kültürel diplomasi için hayati bir araçtır. Bir zamanlar “ICOMOS, BM değildir” denmişti. Oysa belki de ICOMOS, daha da önemli bir şeydir: siyasi organların ortak zemin bulmakta zorlandığı yerde, ICOMOS, farklı toplulukları tek ve yadsınamaz bir küresel benzerlik olan ortak kültürel mirasımız etrafında bir araya getirme konusunda eşsiz bir yeteneğe sahiptir. Bu ortak zemin, derin bir karşılıklı saygıyı besler, uluslar arasında yıkılmaz diyalog köprüleri kurar ve daha empatik, işbirlikçi ve barışçıl bir dünyanın temel direklerini güçlendirir

Akademisyenleri, uygulayıcıları ve ICOMOS üyelerini bu temaları keşfeden bildiri ve posterlerle katkıda bulunmaya davet ediyoruz. Potansiyel konular bunlarla sınırlı olmamak üzere aşağıda sıralanmıştır:

- Farklı kültürel bölgeler arasındaki belirli miras benzerliklerine dair vaka çalışmaları (örneğin; mimari öğeler, zanaat teknikleri, ritüel uygulamalar, sözlü gelenekler ve doğa temelli pratikler).

- Hem somut hem somut olmayan mirasta yakınsak kültürel evrimin arkasındaki antropolojik, manevi, sosyal veya çevresel itici güçlere dair teorik araştırmalar.

- Somut ve somut olmayan kültürel miras genelindeki bu küresel kalıpları ortaya çıkarmada ve anlamada dijital dokümantasyon ve karşılaştırmalı analizin rolü.

- Bu “ortak dokular” felsefesinin miras koruma, kültürel diplomasi, nesiller arası aktarım ve barış inşası girişimlerinde uygulanması.

Kuching'deki bu oturumun amacı, bu farklı bilgi iplikçiklerini bir araya dokuyarak çeşitli mirasımızın doğasında var olan birliği kutlamak ve daha işbirlikçi, uyumlu bir gelecek için bir yol haritası çizmektir.

“Historic Public Spaces: Heritage, Memory and New Perspectives on Conservation” Başlıklı Mini-Konferans Düzenleniyor

Elif Selena Ayhan Koçyiğit

Başkent Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğretim elemanı Dr. Öğr. Üyesi Elif Selena Ayhan Koçyiğit, TÜBİTAK 2219 Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Bursu’nu kazanarak, Temmuz 2025 itibariyle davetli araştırmacı olarak TU Delft (Hollanda), Department of Urbanism’de çalışmalarına devam etmektedir. “Historic Public Open Space Conservation: Strategies for Revealing and Sustaining Cultural Significance” başlıklı bu araştırma, tarihi kamusal açık alanlarda değer tanımı ve koruma yöntemleri üzerine odaklanmaktadır. Günümüzde, tarihi kamusal açık alanların tescillenememesi ve belirli bir koruma yöntemi ya da stratejisi geliştirilmemiş olması, bu alanların özgün niteliklerinin sürdürülmesinde önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomik ve politik baskılar sonucu hızla dönüşüm geçirerek bütünlüğünü ve kültürel önemini kaybetme riski ile karşı karşıya olan bu alanlar (tarihi meydanlar, sokaklar, parklar ve bahçeler), belki de en savunmasız kültürel miras varlıkları içinde yer almaktadır. Bu nedenle araştırma, tarihi kamusal açık alanların korunabilmesinde izlenebilecek yöntemleri sorgulamakta, bu alanların miras değerleri nasıl ortaya çıkarılır ve elde edilen bilgi koruma sürecine nasıl dahil edilir, vb. sorulara cevap aramaktadır.

Ayhan Koçyiğit çalışmalarını beraber yürüttüğü TU Delft, Department of Urbanism öğretim elemanı Prof. Gerdy A. Verschuure-Stuip ile, bu soruların cevaplarını aramak ve Hollanda’da tarihi kamusal açık alanların korunması üzerine yapılan güncel tartışmalara katkıda bulunmak üzere, 16 Nisan 2026 günü “Historic Public Spaces: Heritage, Memory, and New Perspectives on Conservation” başlıklı mini-

Tarihi kamusal açık alanların kültürel önemi tartışılacak.

konferans düzenleyecektir. LDE Global Heritage and Development ve TU Delft ortaklığında gerçekleştirilecek olan bu konferans, yapı odaklı koruma yaklaşımlarının ötesine geçerek, toplum odaklı bakış açılarını, kolektif hafızayı, hikayeleri ve katılımcı süreçleri vurgulamayı ve hızlı kentleşme baskısı altında olan tarihi kamusal açık alanların kültürel önemini sürdürmeye yönelik yeni yaklaşımları ve yenilikçi stratejileri tartışmayı amaçlamaktadır.

Global Heritage and Development
Leiden-Delft-Erasmus Universities

Historic Public Spaces

Heritage, Memory, and New Perspectives on Conservation

Save the date

Date: 16th of April 2026

Time: 12:00

Location: Faculty of Architecture
TU Delft

Lunch & drinks included

Sign up: r.f.deman@tudelft.nl

On Thursday 16th of April, LDE Global Heritage and Development organizes an afternoon event focusing on understanding and conserving historic public open spaces in the Netherlands.

Moving beyond building oriented conservation approaches, the event aims to highlight society oriented perspectives, collective memory, narratives and participatory processes, and to discuss new approaches and innovative strategies for sustaining the cultural significance of historic squares, streets, and parks that are under the pressure of rapid urban transformation. We want to rethink the meaning, value, and conservation of historic public open spaces. We want to combine knowledge of scholars and practitioners, in the broad range of history, heritage, design, and governance, including among others architects, planners, designers, archaeologists, and anthropologists...

Join us during this afternoon event with lunch, lectures, debates, and collective reflections.

The meeting is free of charge, but we kindly ask you to register for catering before 14th April 2026.

Universiteit Leiden TU Delft Erasmus University Rotterdam

TEHDİT ALTINDAKİ MİRAS

Tehdit Altındaki Kırsal Kültürel Peyzaj: Phoenix (Muğla, Marmaris)

Asil Yaman

Muğla ili, Marmaris ilçesi sınırlarında yer alan Antik Phoenix ve çevresi, MÖ 6. yüzyıldan Ortaçağ'a ve günümüze uzanan çok katmanlı sürekliliğiyle bütüncül bir kültürel peyzaj niteliği taşımaktadır. 2021 yılından bu yana yürütülen Phoenix Arkeoloji Projesi (PAP), yerleşim, üretim, su yönetimi ve gömü alanlarını birlikte değerlendirerek alanın özgünlük, bütünlük ve tarihsel süreklilik değerlerini belgelemektedir.

2025 yılı çalışmaları, Phoenix khora'sında MÖ 4. yüzyıla tarihlenen ve sayıları yetmiş aşan çiftlik yerleşimlerinin yanı sıra zeytinyağı işlikleri ve şarap üretim düzeneklerini ortaya koymuştur. Bu bulgular, bölgede örgütlü ve sürdürülebilir bir tarımsal üretim modelinin varlığını teyit etmektedir. Kuzey khora'da tespit edilen Erken ve Orta Bizans Dönemine ait iki yeni kilise kompleksi ise bu üretimsel düzenin Ortaçağ'da da devam ettiğini teyit eden veriler olmuştur. Fenaket ve Büğüş gibi Osmanlı dönemi köyleriyle beraber ele alındığında, üretim altyapısı ile dinsel yapılar

Üretim, inanç, su yönetimi ve gömü gelenekleriyle Antik Phoenix

Phoenix kırsalında bir Oda mezar

arasındaki mekânsal ilişki, kırsal organizasyonun çok dönemli karakterini ortaya koymaktadır.

Ölü gömme geleneklerine ilişkin 2025 bulguları da alanın kültürel çeşitliliğini güçlendirmiştir. Karya bölgesinde benzerleri görülen ve Erken Demir Çağı'na tarihlenen bir tümülüsün tespiti, Phoenix kırsalında

Proje ekibi

erken evre gömü pratiklerini belgelemektedir. Oda mezarlardan khamasorionlara, basamaklı piramidal mezarlardan Rodos ve Karya tipi tümülüslerle uzanan tipolojik çeşitlilik, yerel ve yerel olmayan toplulukların kimlik ve aidiyetlerini bu hafıza mekânları üzerinden ifade ettiklerini göstermektedir.

Taşlıca Mahallesi'nde yer alan Kırkkuyular alanında belgelenen 45 kaya oyma sarnıç, bölgenin uzun süreli su yönetim pratiğinin önemli kanıtlarını sunmaktadır. Günümüzde de kullanım izleri taşıyan alanın korunması amacıyla gerekli bilimsel raporlar ilgili kurumlara iletilmiştir.

Phoenix kırsal kültürel peyzajı kaçak kazılar, izinsiz müdahaleler, doğal erozyon ve yapılaşma baskısı gibi riskler altındadır. Bu doğrultuda sistematik risk haritalaması, koruma zonlarının belirlenmesi, yerel paydaş katılımını içeren izleme mekanizmalarının geliştirilmesi ve dijital envanter çalışmalarının sürdürülmesi önerilmektedir.

2025 sezonu bulguları, Phoenix'in üretim, inanç, su yönetimi ve gömü gelenekleri üzerinden şekillenen çok katmanlı bir kırsal kültürel peyzaj olduğunu ortaya koymakta ve bütüncül koruma politikalarının gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda yöredeki kırsal peyzajın tüm bileşenlerini kapsayan belgeleme ve koruma çalışmaları, 2026 yılında sürdürülecektir.

İstanbul Ataköy I-II. Kısımlar Miras Alarmı'ndan Günümüze Gelişmeler

Nilüfer Baturayoğlu Yöney, H. İlke Alatlı, Zeren

Önsel Atala, Yeşim Erdal, Taybuğa Aybars Mamalı

(ICOMOS Türkiye UBK20C)

ICOMOS Türkiye ve 20. Yüzyıl Mirası Ulusal Bilimsel Komitesi'nin girişimleri ve 20. Yüzyıl Mirası Uluslararası Bilimsel Komitesi'nin desteğiyle, Haziran 2024'te başlayan ve ICOMOS tarafından Mart 2025'te ilanı ile sonuçlanan uzun soluklu bir süreçte gerçekleşen İstanbul Ataköy Konut Yerleşiminin tehdit altındaki I ve II. Kısımları için verilen miras alarmı, Türkiye'den yapılan ilk ICOMOS uluslararası kampanya girişimlerinden biri oldu. Ancak aradan geçen yaklaşık bir yıllık sürede, alanda tehditler artarak devam ederken, ICOMOS tarafından gönderilen mektuplara rağmen ilgili karar vericilerin yaklaşımlarında herhangi bir değişiklik izlenmedi.

Kırkkuyulardan bir görünüm

Proje künyesi:

Proje: Phoenix Arkeoloji Projesi (PAP)

Proje Yürütücüsü: Dr. Öğr. Üyesi Asil Yaman

Kurumsal Çatı (2025): İzmir Ekonomi Üniversitesi

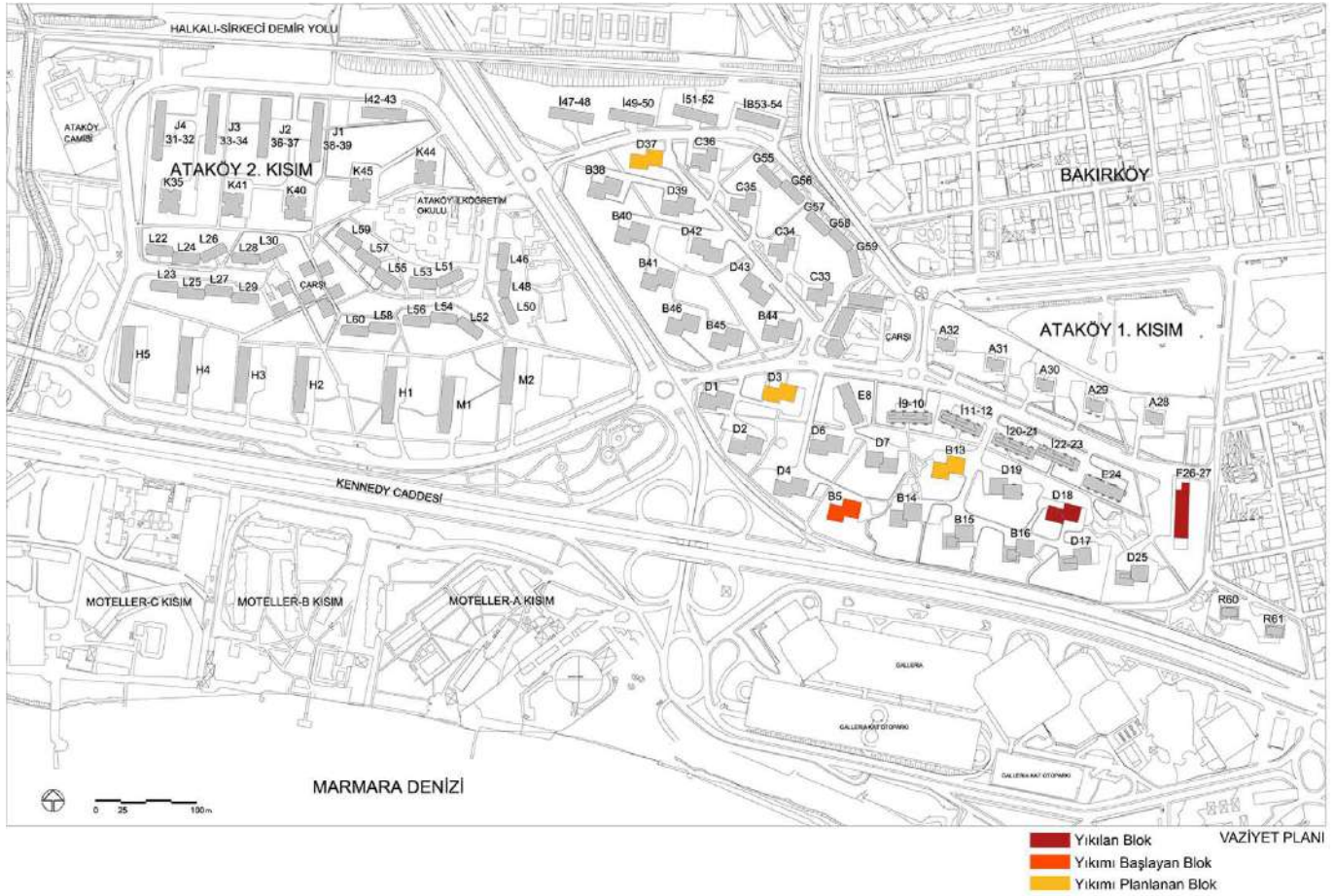
Saha İzni: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Çalışma Alanı: Muğla İli, Marmaris İlçesi, Taşlıca ve Söğüt Mahalleleri

Web: www.phoenixprojesi.com

Ataköy konut alanları miras değerleri gözetilerek korunmalı.

Ataköy, turistik tesisleri ile birlikte eski Baruthane arazisinde Türkiye Emlak Kredi Bankası tarafından tasarlanarak inşa edilen yeni ve planlı bir uydu-kent/sahil yerleşimi niteliğindedir. Planlama bakımından, bankanın alamet-i farikası haline gelen, "yeni şehir" ilkesine uygun, tüm altyapı ve sosyo-kültürel/ticari donatıların yatırımcı tarafından inşa edilerek ilgili idarelere devredildiği ve yapıların ayak bastığı arsalar dışında kalan ortak alanların belediye denetimine bırakıldığı bir yaklaşım izlenir. I. Kısım (1957-1962) 3-13 katlı 52 blokta 656 konut biriminden, II. Kısım (1959-1964) ise 3-13 katlı 39 blokta 824 konut biriminden oluşmuştur. Tüm altyapı ve donatıları

dahil her detayında modernist planlama ve tasarım ilkelerini yansıtan 15 farklı tipte toplam 91 adet blokta yer alan 28 farklı tipte toplam 1480 birimin düzenleri 2+1 - 5+1, büyüklükleri ise 93-248 m² arasında değişmektedir [1].

1989'da I. Kısımın bir bölümünün "turizm merkezi" ilan edilmesini ve 1999 Marmara depremini izleyerek alana yönelik ilk tehditler ortaya çıkmış ve geçtiğimiz yıllarda projenin bazı bölümlerinin ortadan kaldırılması ile sonuçlanmıştır [2]. Özellikle 2023 Kahramanmaraş depremleri sonrasında kentsel dönüşüm, özel mülkiyetteki bloklara yönelmiştir. 20 yılı aşkın süredir docomomo_Türkiye Ulusal Çalışma Grubu'nun yerel sivil toplum örgütleriyle birlikte pek çok ulusal ve uluslararası kampanya ile destek verdiği çabalar sonuçsuz kalmış, sadece Muhteşem Giray tarafından tasarlanan Ataköy II. Kısım İlkokulu 2006 yılında tescillenebilmiştir [3].

Miras alarmında,

1. Ataköy I-II. Kısımların 2863 sayılı kanun kapsamında kentsel sit alanı ilan edilerek, gelecek gelişim ve korunmasının iyi yönetilmesi;

Ataköy I-II. Kısımlardaki dönüşümün Ocak 2026'daki durumu (İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2006 yılındaki durumu gösteren halihazır paftası üzerinde Zeren Önsel Atala ve H. İlke Alatlı tarafından düzenlenmiştir.) © docomomo_tr / ICOMOS_tr UBK20c

2. Venedik Tüzüğü ve Valetta İlkeleri gibi uluslararası kültür mirasını koruma belgeleri ile Madrid - Yeni Delhi Belgesi, Cadiz Belgesi, Eindhoven-Seoul Bildirgesi ve Konut Alanlarına ilişkin Frankfurt Bildirgesi gibi uluslararası modern mirasın korunmasına yönelik belgelere uygun bir koruma ve geleceğe uyarlama rehberliği geliştirilmesi;

3. Kentsel alanlara ilişkin mevzuat, planlar ve stratejiler bağlamında, Ataköy I-II. Kısımların kentsel peyzajın ayrılmaz bir parçası olarak tanınması ve ele alınması talep edilmiştir.

Ancak hızlanan ve baskısı gittikçe artan kentsel dönüşümün olumsuz etkilerinin önüne geçmek mümkün görünmemektedir. Daha önce yıkılan bölümlere ilave olarak, miras alarmı başvurusu yapıldığı sırada tehdit altında bulunan F26-27 Blok, ilandan önce 2024 yılında yıkılmış, bunu 2025 yılında D18 Blok izlemiştir. Miras alarmının güncellenmesi için, yükselen profesyoneller ve henüz ICOMOS üyesi olmayan genç üyelerin katılımıyla Ocak 2026'da

Ataköy I. Kısım F26-27 Blok, 2006 (fotoğraf Stefan Breitling) ©
docomomo_tr / docomomo_int

gerçekleştirilen alan çalışması, B5 Blokun sökülmekte olduğunu, B13, D3 ve D37 blokların ise boşaltıldığını göstermiştir. D17 Blok için ise yasal süreç devam etmektedir. İzlendiği kadarıyla, aralarında 5 adet H ve 2 adet M blokun da yer aldığı pek çok blok daha yık-yap yöntemini değerlendirmektedir. Bölgenin açık alanlarının parçası olan 14 Parselde inşa edilmek istenen yapı için 2022-2024 yıllarında devam eden yasal süreç ise, inşaata izin verilmesi ile sonuçlanmıştır.

Aslında kolayca güçlendirilebilecek yapıların yeniden inşa edilmek üzere yıkılması, kentsel dönüşümden çok yükselen rant değerlerinin sonucudur. Özellikle taşıyıcı sistemi dayanıksız olarak raporlanan F Blokun yıkılmasında yaşanan güçlükler, bu kararların dayanaklarını sorgulattır niteliktedir. Ancak mevcut yasal düzenlemeler de güçlendirme yerine yık-yap yöntemini desteklemektedir. Bilindiği üzere 6036 sayılı kanun kapsamında depreme dayanıksız olarak raporlanan yapılar zorunlu olarak kısa bir süre içinde boşaltılarak yıkılırken, bunların yeniden inşası için kat maliklerinin %50+1 çoğunluk kararı yeterli olmaktadır. Oysa 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu

hükümlerinde “ortak alanlarda tadilat” kapsamında ele alınan güçlendirme çalışmaları için kat maliklerinin 4/5’inin onayı gerekmektedir. Güçlendirme projelerine herhangi bir maddi destek verilmezken, yık-yap yöntemine talip finansör müteahhitlerin varlığı, bu yöntemle işlerlik kazandırmakta ve tercih edilmesine neden olmaktadır.

Yıkılmak üzere sökülmekte olan Ataköy I. Kısım B5 Blok
(Fotoğraf: H. İlke Alatl, Ocak 2026)

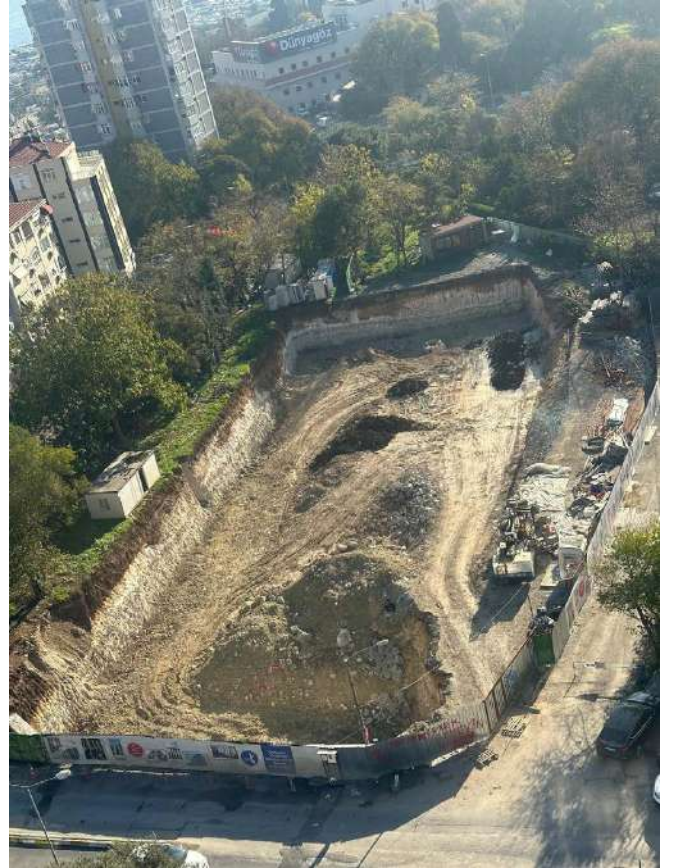
Miras alarmı için bugünlerde hazırlanan güncelleme, durumdaki hızlı kötüleşmeye ve yasal düzenlemelerin yarattığı tercihlere de dikkat çekmektedir. Bu kapsamda ilgili karar vericilere gönderilecek yeni mektuplarda mevzuat değişikliğinin talep edilmesi gündemdedir.

Sadece Ataköy I-II. Kısımları değil özellikle büyük kentlerimizdeki tüm 20. yüzyıl konut stokunu tehdit eden kentsel dönüşüm, güçlendirmeyi kamuoyuna anlatacak ve destekleyecek etkinliklerle ele alınmaktadır. Bu kapsamda ICOMOS ISC20C Türkiye ve ISCARSAH Türkiye desteğiyle docomomo_Türkiye UBK Teknoloji tarafından 19 Haziran 2025 tarihinde YTÜ Mimarlık Fakültesi'nde gerçekleştirilen "Modern Mimarlık Mirasını Koruma Uygulamaları: Güçlendirme Yaklaşımları" başlıklı konferans bu konuya odaklanmıştır [4]. ICOMOS Türkiye'nin, ISC20C Türkiye ve ISCARSAH Türkiye Ulusal Bilimsel Komiteleri ile iş birliği içerisinde düzenlediği ve üç ayrı oturumdan oluşan "Türkiye'nin Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar" seri etkinliği 3, 7 ve 9 Temmuz 2025 tarihlerinde sırasıyla "Türkiye'de 20. yüzyıl mimarlık mirasının güncel sorunları", "Modern mirasın korunmasına engel olarak sunulan temel gerekçe: Taşıyıcı sistem" ve "Modern miras ve arkeoloji müzeleri" başlıklarıyla çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

Çağının en yenilikçi planlama ve mimarlık anlayışı ve en ileri yapım teknolojileri kullanılarak üretilmiş olan bu planlı konut alanının bütünlüğüne tehdit oluşturan, kentsel dönüşüm adı altında deprem riskini bahane eden rant odaklı yaklaşımlar, yakın gelecekte tüm blokların yıkılarak yeniden inşa edilmesi tehlikesini beraberinde getirmektedir. Sadece I-II. Kısımlara değil, 20. Yüzyıl mimarlık ve konut tarihimizin maddi bir belgesi niteliğindeki Ataköy konut alanlarının tamamına miras değerleri gözetilerek yaklaşılması, bütünlüğünün korunması ve güçlendirilerek dirençli ve sürdürülebilir bir yerleşim olarak geleceğe taşınması Türkiye'nin modern konut mirası açısından büyük önem taşımakta, ICOMOS acil eylem çağrısı önemi artarak devam etmektedir.

Notlar

[1] Blok ve daire sayıları ile düzen ve büyüklükleri alan çalışması verilerine göre ilk tasarım ve satış broşürleri ile karşılaştırılarak daha detaylı biçimde güncellenmektedir.

Ataköy I. Kısım F26-27 Blok, 2026 (Fotoğraf: Ayfer Kaynar)

Nilüfer Baturayoğlu Yöney, "Modern Bir Planlama Deneyimi: Ataköy, İstanbul", Mimar.ist 2018/61: 58-68.

Nilüfer Baturayoğlu Yöney, Ebru Omay Polat, "İstanbul'un Modern Konut Yerleşimlerine İki Örnek: Levent IV. Kısım (1954-1957) ve Ataköy I-II. Kısımlar (1957-1964)", İPA İstanbul Dergisi 11/2024: 26-33.

[2] Heritage Alert: Ataköy Housing Estate (Phases I-II), İstanbul, Türkiye; bkz. <https://www.icomos.org/actualite/heritage-alert-atakoy-housing-estate-phases-i-ii-istanbul-turkiye/> Background Document

[3] Nilüfer Baturayoğlu Yöney, Yıldız Salman, H. İlke Alathı, "Tehdit Altındaki Modern Konut Mirası: Ataköy I-II. Kısımlar (1957-1964)", Serbest Mimar 54/2024: 44-47.

Nilüfer Baturayoğlu Yöney, Ebru Omay Polat, Yıldız Salman, "Tehdit Altındaki Modern Mimarlık Mirası: Ataköy I-II. Kısımlar (1957-1964)", Mimarlık 438/2024: 66.

[4] Bkz. ICOMOS Türkiye Bülteni, Bülten 4 / Yaz ve Güz 2025: 7. Bu etkinliğin kayıtlarını docomomo_Türkiye Teknoloji UBK YouTube kanalı üzerinden aşağıdaki bağlantıyı kullanarak izleyebilirsiniz. https://www.youtube.com/playlist?list=PL8rDDb1-J6TCXUUh_GzH9zOMFWQDGqY7b

Bursa Kent Otel'in Yıkımı: Kentin Mimarisi ve Belleği Açısından Bir Kayıp

Figen Kıvılcım Çorakbaşı, İmran Satış

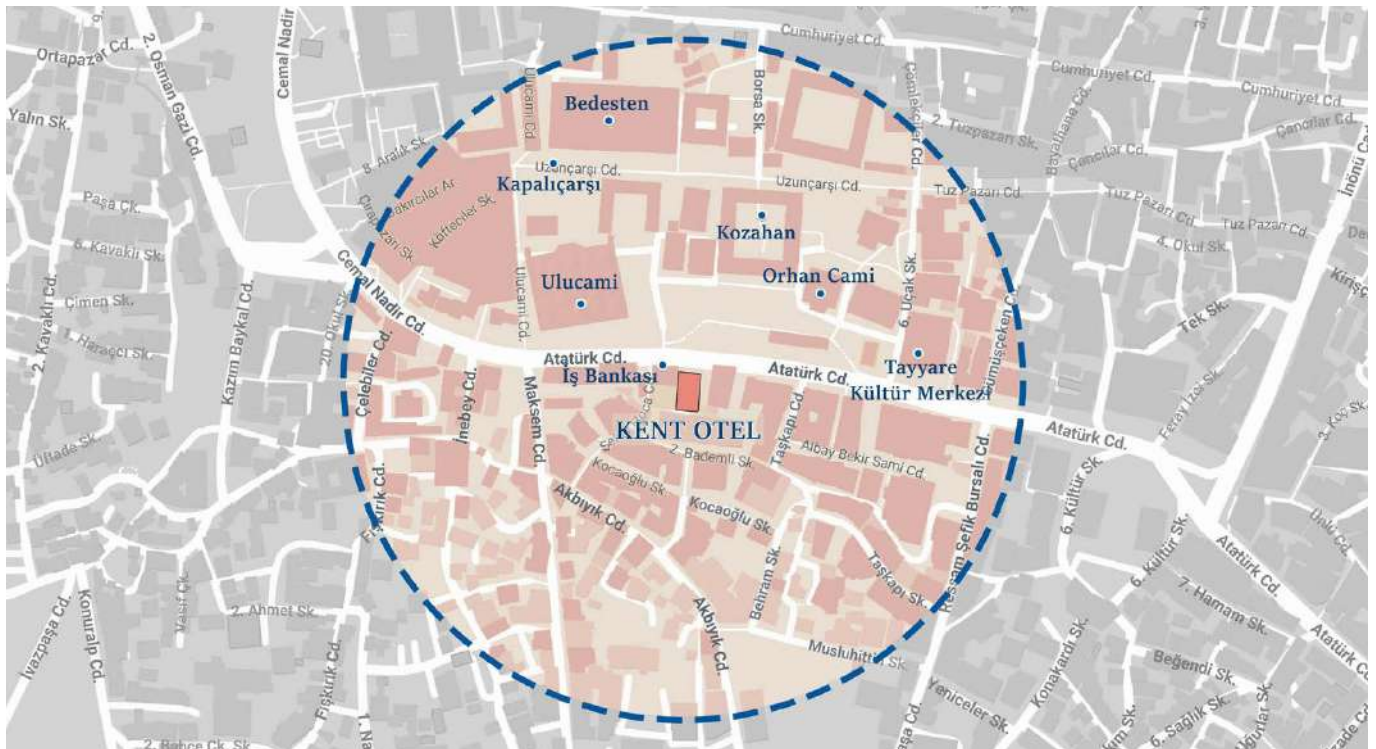
Bursa kent merkezinde, Atatürk Caddesi üzerinde ve Ulu Cami'nin karşısında yer alan Kent Otel için başlatılan yıkım çalışmaları, yalnızca bir yapının ortadan kalkması değil, aynı zamanda kentin yakın dönem mimari mirasının ve toplumsal hafızasının zayıflaması anlamına gelmektedir. 1968 yılında inşa edilen ve yaklaşık 58 yıldır Bursa'nın en önemli kamusal akslarından birinde yer alan bu yapı, Cumhuriyet Dönemi kentleşme sürecinin önemli tanıklarından biridir [1].

Bursa'nın tarihi merkezini oluşturan Hanlar Bölgesi'nin ve Ulu Cami'nin hemen karşısında konumlanan Kent Otel, Osmanlı Dönemi'nden Cumhuriyet Dönemi'ne uzanan çok katmanlı kent dokusu içinde modern dönemi temsil eden önemli mimari katmanın önemli bir parçasıdır [2]. Tarihi kent merkezlerinde farklı dönemlere ait yapıların bir arada bulunması, kentsel sürekliliğin ve tarihsel katmanların okunabilmesinin en önemli göstergelerinden biridir.

Kent Otel aynı zamanda Bursa'nın turizm ve kent

yaşamı tarihinde de önemli bir yere sahiptir. Uzun yıllar boyunca şehir dışından gelen ziyaretçilerin konakladığı, iş insanlarının ve turistlerin kullandığı bu yapı, kent merkezinin sosyal ve ekonomik yaşamının bir parçası olmuş; çevresindeki ticaret alanları, meydan ve kamusal mekânlarla birlikte Bursa'nın gündelik hayatında yer edinmiştir [3]. Kent Otel, 2009 yılında UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Temsili Listesi'ne kaydedilen gölge tiyatrosu Karagöz'ün Bursa'da icra edildiği önemli mekanlardan biridir. 1980'li yıllarda, otelin o dönemki genel müdürü Şevket Günay'ın destekleriyle burada bir perde kurulmuş ve Karagöz gösterileri hem ilgililerle hem de turistlerle buluşturulmuştur. 1993 yılı sonbaharında ise yine Kent Otel'de 1. Milli Bursa Karagöz Festivali düzenlenmiş; festival kapsamında gerçekleştirilen sempozyumda bildiriler sunulmuş ve Karagöz perdesinde gösterimler yapılmıştır. Otelin 1980'li ve 1990'lı yıllarda Karagöz perdesine ev sahipliği yapması nedeniyle salonlarından birinin "Karagöz Salonu" adını aldığı bilinmektedir [4]. Bu nedenle yapının ortadan kaldırılması, yalnızca fiziksel bir değişim değil, aynı zamanda kentin yakın geçmişine ait deneyimlerin ve hatıraların da silinmesi anlamına gelmektedir.

Tarihi kent merkezlerinde koruma yaklaşımı yalnızca anıtsal yapıları değil, farklı dönemlerin mimari

Kent Otel ve yakın çevresindeki tarihi yapılar (Google Haritalar 2026 verisi üzerinden yazarlar tarafından düzenlenmiştir)

Kent Otel ve Hanlar Bölgesi (Bursa Alan Başkanlığı, Fotoğraf Arşivi; <https://alanbaskanligi.bursa.bel.tr/fotograf-arsivi/>)

yaklaşımı gerektirir. Kentlerin kimliği yalnızca Osmanlı döneminden kalan yapılarla değil, Cumhuriyet döneminde ortaya çıkan modern mimari örneklerle de şekillenmektedir. Bu çeşitlilik, kentin tarihsel sürekliliğini ve mimari zenginliğini görünür kılar. Modern dönem yapılarının hızla ortadan kaldırılması ise kent dokusunun tekdüzeleşmesine ve tarihsel katmanların kaybolmasına yol açmaktadır.

Bu bağlamda Kent Otel'in yıkımı, Bursa'nın mimari çeşitliliği ve kültürel miras sürekliliği açısından önemli bir kayıptır.

Kaynaklar

[1] Olay Gazetesi. (2025). Bursa Atatürk Caddesi'ndeki 58 yıllık otel yıkılıyor. <https://www.olay.com.tr/bursa-ataturk-caddesindeki-58-yillik-otel-yikiliyor-157727>

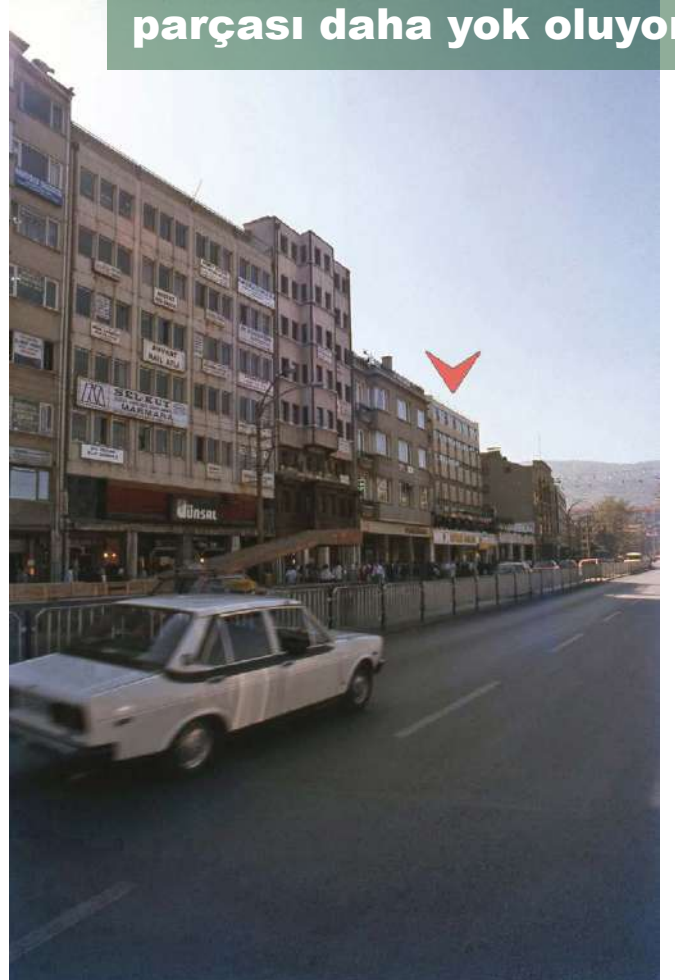
[2] Türkiye Turizm Ansiklopedisi. (t.y.). Kent Otel (Bursa). <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/kent-otel-bursa>

[3] Bursa 5N1K. (2025). Ulu Cami'nin karşısındaki 58 yıllık yapı yıkılıyor. <https://www.bursa5n1k.com/bursa/bursa-ulucami-nin-tam-karsisinda-sok-karar-58-yillik-yapi-tarihe-karisiyor-513131>

[4] Şehrengiz. (2022). Karagöz'ün Son Yüz Yılında Bursa'da Neler Yaşandı? <https://www.bursasehrengiz.com/kesfet/karagoz-un-son-yuz-yilinda-bursa-da-neler-yasandi-417>

Röportaj. (2008). R.Şinasi Çelikkol Röportajı, Cumhuriyet Çocuklarının Diliyle "Bursa'nın Anısal Tarihi" kitabından. <https://www.karagoztravel.com/sayfa.asp?mdl=icerik&id=22>

Modern dönemi temsil eden mimari katmanın bir parçası daha yok oluyor.

Kent Otel'in de bulunduğu Atatürk Caddesinden görünüm (Cengiz Bektaş'ın Bursa gezisi sırasında çektiği fotoğraflar, 1990, Salt Araştırma)

ÜYELERİMİZDEN KORUMADA GÜNCEL KONULARLA İLGİLİ GÖRÜŞ YAZILARI

Pamukkale- Hierapolis'te Dijital Deneyim Müzesi Gündemi

Saadet Mutlu Kaytan

Pamukkale-Hierapolis Ege Bölgesi'nde Denizli ilinde yer almaktadır. Hierapolis Antik Kenti ile Pamukkale travertenlerinin bir arada bulunduğu alan, karma sit statüsünde dünya mirası olarak 1988 yılında listeye dahil edilmiştir. M.Ö. II. yüzyılda Bergama krallarından II. Eumenes tarafından kurulduğu, adını Bergama'nın kurucusu Telephos'un eşi Heira'dan aldığı düşünülen Hierapolis Antik Kenti geç Helenistik ve erken Hıristiyanlık dönemlerine ait kalıntılar barındırmasının yanında; Bizans Döneminde Piskoposluk merkezi olmuştur [1]. Dünya mirası statüsünü iii, iv ve vii numaralı kriterlerle sağlamaktadır [2]. Pamukkale-Hierapolis bölgesi (Görsel 1); 1. Derece arkeolojik sit ve doğal sit alanı olmasının yanında, Özel Çevre Koruma Bölgesi statüsündedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Dijital Deneyim Müzeleri yapılması planı kapsamında bu müzelerin ilk etapta Efes, Pamukkale ve Kapadokya Ören Yerleri içerisinde yapılması hedeflenmiştir. İlk olarak 2023 yılında İzmir'de yer alan Efes Ören Yeri'nde Efes Dijital

Deneyim Müzesi açılmıştır. Ardından ikinci dijital deneyim müzesinin Pamukkale Ören Yeri içerisinde hayata geçirilmesi planlanmıştır. Yaklaşık 2500 m² alanı kapsayacak şekilde hazırlanan proje; 1. derece arkeolojik sit ve 1. derece doğal sit alanı ile Pamukkale-Hierapolis Koruma ve Geliştirme Amaçlı İmar Planı içerisinde kalan alanda olacak şekilde tasarlanarak Aydın Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'ne sunulmuştur. Projeler 14.12.2022 tarih ve 14535 sayı ile karara bağlanmıştır [3].

TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi 2023 yılında kararı mahkemeye taşımış, süreç Denizli İdare Mahkemesi'nde başlamıştır. Antik havuz ile Hierapolis Arkeoloji Müzesi arasındaki alanda yapılması planlanan projenin (Görsel 2) yaklaşık 2100 m² kapalı alanı bulunduğu, bu alan içinde 800 m² bir alanın müze işlevi ile kullanılacağı, geri kalan alanda ise; kafe, restoran, ofisler, satış merkezi ve ıslak hacimler olacağı TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi tarafından ifade edilmektedir.

Denizli İdare Mahkemesi ve İzmir Bölge İdare Mahkemesi'nde görülen davalar sonucunda üst Mahkeme, Denizli İdare Mahkemesi'nce alınan davanın reddi kararını kaldırmış ve ören yerine

**Dijital Deneyim Müzesi
tartışmaları mahkeme
kararıyla son buldu.**

Görsel 1: Travertenler ve Hierapolis

Görsel 2: Dijital Deneyim Müzesi yapılması planlanan alanlar (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Parsel Sorgu Uygulaması kullanılarak oluşturulmuştur)

planlanan müzenin yapılmaması yönünde karar vermiştir [4,5].

Proje alanının tarihi özellikleri düşünüldüğünde bu alanda yapı kalıntısı veya tarihi eser bulunması muhtemeldir. Ayrıca inşa edilecek bir yapının bölgenin doğal özellikleri dikkate alındığında alana zarar vereceği de düşünülmektedir. Pamukkale-Hierapolis bölgesinin yakın geçmişinde 1990'lı yıllara bakıldığında travertenlerin üzerine inşa edilmiş otel, havuz, restoran gibi yapıların oluşturduğu zarar sonrası suyun azaldığı, travertenlerin renginin koyulaştığı, doğal ve tarihi dokuya zarar verildiği görülmektedir. Bu otellerin kaldırılmasının ardından alan doğal görünümüne kavuşmuştur. Ören yeri ziyaretçi yoğunluğu yaşamasının yanında, travertenlerin oluşumunu sebep olan suyun da zaman zaman azalması gibi risklerle karşı karşıyadır.

Ören yeri içerisinde Dijital Deneyim Müzesi yapılması tartışmaları mahkeme kararı ile son bulmuştur.

TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi tarafından Dijital Deneyim Müzesi'nin ören yeri dışında bir alana yapılması önerilmektedir. Tarihi dokusu ve doğal oluşumları ile dünya mirası olarak korunması gereken Hierapolis Antik Kenti ve Pamukkale travertenleri ile ilgili tüm çalışmaların alanın özellikleri dikkate alınarak yapılması gerekmektedir.

Kaynakça:

- [1] Dünya Mirası Listesinde Türkiye, Kültürel ve Doğal Miras, Pamukkale-Hierapolis, <https://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Dunyamirasilistesindeturkiye&dil=tr> , 19.02.2026.
- [2] "The List", Hierapolis-Pamukkale, <https://whc.unesco.org/en/list/485/> , 18.02.2026.
- [3] TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi Arşivi.
- [4] TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi Arşivi.
- [5] Pamukkale Müze Projesi İptal Edildi, <https://www.denizliaktuel.com/pamukkale-muze-projesi-iptal-edildi> , 27.02.2026.

ÜYELERİMİZDEN PROJE / ARAŞTIRMA HABERLERİ

Dijital Hafıza: İzmir'in Deniz Kaleleri Üzerine Bir Dijital Arkeoloji Atölyesi

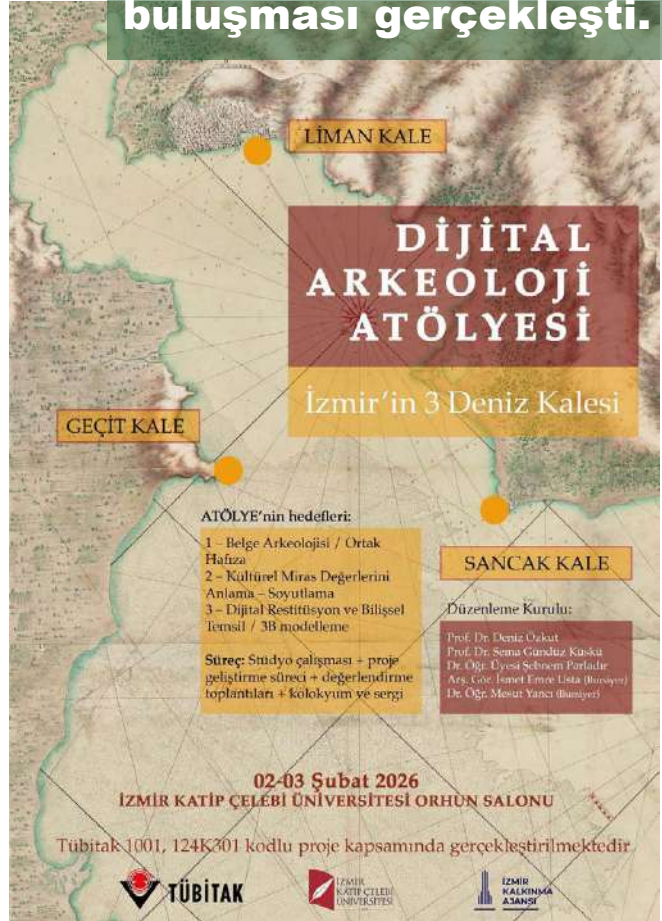
Deniz Özkut

İzmir'de 'Kaybolan Mimari Mirasın Dijital Anlatıları' teması çerçevesinde, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi yürütücülüğünde, TÜBİTAK ve İZKA desteğiyle 2-3 Şubat 2026 tarihlerinde "Dijital Hafıza: İzmir'in 3 Deniz Kalesi" atölyesinin ilk buluşması gerçekleştirildi. Atölye, farklı biçimlerde "kaybolmuş", kentin stratejik ticari-savunma hattını oluşturan üç kaleye odaklanmaktadır: Kent merkezinde yer alan, fiziksel izleri silinse de ortak hafızada yaşayan Liman Kale (14. yy.-1870); salt tarihi haritalar ve arşiv belgelerinde varlığına rastlanan, fiziksel izi bulunamamış, kentin ortak hafızada yeri olmayan Geçit Kale (15. yy.-19. yy.); günümüzde fiziksel varlığını korumuş olmasına rağmen askeri bölgede kalması nedeniyle unutulmuş Sancak Kale (1657-günümüz). Bu üç yapı, farklı "kayıp" biçimleriyle dijital restitüsyon araştırması için özgün bir alan sunmaktadır. Atölye, bu yapılar için bütüncül bir dijital anlatı ve temsil çerçevesi geliştirmeyi hedeflemektedir. Temel amaç, kentin bu unutulmuş/kaybolmuş mirasını "Dijital Hatırlama" ve "Bilişsel Temsil" yaklaşımları aracılığıyla yeniden görünür kılmak; kültürel miras değerlerini yaşatmaktır.

Çalışma, mimarlık, arkeoloji ve dijital teknoloji arakesitinde disiplinlerarası bir yöntem izlemektedir. Metodoloji dört temel adımda tanımlanabilir: "Belge Arkeolojisi > Değer Tespiti > Bilişsel Haritalama (Cognitive Mapping) > 3D Modelleme". Arşivler (BOA, TSMA, Paris Milli Kütüphanesi) ile 17.-19. yüzyıl seyyah anlatıları ve gravürlerden derlenen 24 arşiv belgesi, 100 görsel kaynak (gravür, tarihi harita ve tablolar) ve 400 seyyah anlatısı bu sürecin ham verisini oluşturmaktadır. Atölye, bu ham veri üzerinden veri madenciliği ile başlar, elde edilen mekânsal bilgiler bilişsel haritalara dönüştürülür, topoğrafik ve mimari katmanlar hiyerarşik biçimde modellenerek kalelerin dijital restitüsyonları tamamlanır.

İzmir Katip Çelebi, Dokuz Eylül, İzmir Demokrasi ve Yaşar Üniversiteleri ile İzmir Yüksek Teknoloji

İzmir'in deniz kalelerine odaklanan atölyenin ilk buluşması gerçekleşti.

Enstitüsü Mimarlık Bölümlerinden akademisyen ve öğrencileri biraraya getiren bu disiplinlerarası çalışma, 3B modeller, animasyonlar ve zaman çizelgeleriyle somutlaşacaktır. Atölye süreci ve çıktıları, düzenlenecek bir serginin ardından “İzmir Time Machine” platformu üzerinden kamuoyuna sunulacaktır. Proje, kaybolan mirası sadece belgelemekle kalmayıp, geçmişini dijital ortamda sürdürülebilir kılarak geleceğe aktaran özgün bir yaklaşım ortaya koymaktadır.

Bornova Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planına Esas Mekânsal Analiz Çalışmaları ile Kentsel Tasarım Rehberi Hazırlanması Projesi

İpek Özbek, Nezihat Köşklük Kaya, Şakir Çakmak, Umut Erdem

Bornova Belediyesi tarafından yürütülmekte olan Bornova Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmaları kapsamında, kentsel sit alanının korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere bozulmadan aktarılabilmesi için tarihi çevrenin özgün yapısal ve kentsel özelliklerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında pek çok anıt, sivil mimari ve peyzaj unsurları ile dokunun tespiti gerçekleştirilmiş, analiz ve sentez, tescilli yapıların envanter ve tipoloji çalışmaları yapılmış ve kentsel tasarım rehberi hazırlanmıştır.

Çalışma alanı; çarşı ve kent merkezi olmak üzere iki parçadan oluşan “Bornova Kentsel Sit Alanı” sınırlarını kapsamaktadır. İzmir 1 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’nun 23.02.2023 tarih 15412 sayılı kararı uyarınca, Kazımdirik, Erzene ve Ergene mahallelerini içeren “Bornova Kentsel Sit Alanı” olarak belirlenen 32 hektar büyüklüğündeki alan, kentsel gelişim süreci içerisinde ekonomik, sosyal ve mekânsal gelişme dinamiklerinden

Tarihi kimliği ve peyzaj dokusunu güçlendirmeyi öneren tasarım rehberi

etkilenmesine karşın halen önemli ölçüde kültürel mirasa sahiptir. Bu bağlamda alan, Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı (Büyük Park), Özel Proje Alanı, günümüzde çoğu kamusal hizmetler ile kullanımı süren İzmir’in batı ile doğu coğrafyaları arasındaki ticari ağını yönlendiren İzmirli Levanten ailelerin tescilli sivil mimari örneklerini içermektedir.

Proje, üç üniversiteden farklı uzmanların birlikte çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ve İzmir Kalkınma Ajansı tarafından 12.06.2025 tarihinde imzalanan protokol ile Bornova Belediyesi için hazırlanan proje; Şehir Plancısı Prof. Dr. İpek Özbek (DEÜ) yürütücülüğünde, Mimar-Restorasyon Uzmanı Prof. Dr. Nezihat Köşklük Kaya (DEÜ), Sanat Tarihçisi Prof. Dr. Şakir Çakmak (EÜ), Sosyolog Prof. Dr. Şehriban Kaya (DEÜ), Şehir Plancısı-CBS Uzmanı Doç. Dr. Umut Erdem (İDU), Peyzaj Mimarı Öğr. Gör. Hüseyin Ünüvar (DEÜ), Sanat Tarihçisi Melike Yurdagül, şehir plancıları Elif Nur Çelik, Elif Simge Turan ve Umut Can Doğan’dan oluşan ekip tarafından hazırlanmıştır.

Şehir planlama ve coğrafi bilgi sistemleri uzmanları, kentin yapısal ve doku özelliklerini güçlü ve zayıf yönleri ile tespit etmiş, kenti tarihsel gelişim süreci içerisinde değerlendirerek mevcut mekânsal ve kimlik

özelliklerinin nedenlerini açıklamaya çalışmıştır. Mimari restorasyon ve sanat tarihi uzmanları, tescilli yapılara ilişkin detaylı envanterleri hazırlayarak tipolojileri belirlemişlerdir. Sosyoloji uzmanı, kent sosyolojisi üzerinden Bornova kentsel sit alanındaki sosyal yaşam ve mekân ilişkisini değerlendirmiştir. Peyzaj mimarlığı uzmanı ise kamusal alanlardaki ve köşk bahçelerindeki peyzaj potansiyelini değerlendirmiş ve envanter oluşturmuştur.

Bornova Kentsel Sit Alanı'nda mevcut durum tespitine ilişkin analizler; ulaşım/erişilebilirlik olanakları, kentsel mekân kalitesi, kamusal açık alan kullanımı, yapı adası, parsel ve bina özelliklerini içeren kentsel doku analizleri, yol ve kaldırım analizlerini içeren yürünebilirlik analizleri, kent mobilyalarının durumunu içeren sokak konforu analizleri, sokak peyzaj durumu analizleri, trafik alt yapısı analizleri ve teknik alt yapısı analizlerini içermektedir. Analizlerden elde edilen verilerin, bu çalışma sonrasında yapılacak olan Koruma Amaçlı İmar Planı'na altlık oluşturması hedeflenmiştir. Kentsel tasarım rehberi kapsamında ise öncelikle analiz verileri sentezlenmiş, morfolojik bölge tespitleri, arazi kullanım bölgeleri, tarihi potansiyeller, peyzaj potansiyelleri, kentsel çevre kalitesi, kullanıcı algısı ve morfolojik bölge ilişkisi değerlendirilmiştir. Kentsel sit alanının yapısal olarak zayıf ve güçlü yönleri belirlenmiştir. Kentsel tasarım rehberi; tarihi kimliği ve peyzaj dokusunu güçlendirme ve trafiği sakinleştirmeye yönelik önerileri ve tescilli

Bornova Kentsel Sit Alanı'ndan tescilli bir Levanten köşkü (Kaynak: Nezihat Köşklük Kaya Arşivi)

Bornova Belediyesi Meclis Salonu'nda proje final sunumu (Kaynak: Bornova Belediyesi)

yapılara ilişkin mevcut tipolojileri içermektedir. Proje, 2026 Ocak ayında tamamlanarak belediyeye teslim edilmiştir.

Avrupa Birliği Destekli "Mavide Bilim" Projesi Tamamlandı

Hakan Öniz

Türkiye'de sualtı araştırmaları hakkında farkındalığı artırmak amacıyla hayata geçirilen ve Avrupa Birliği tarafından desteklenen "Mavide Bilim" projesi başarıyla tamamlandı. 2024 ve 2025 yılında hayata geçirilen ve AB tarafından bu alanda Türkiye'de seçilen 3 projeden biri olan "SCIENCEinBLUE" (Mavide Bilim Projesi), sualtı araştırma ve inovasyon konularını binlerce öğrenciye ulaştırdı. Proje, sualtı bilimi ve teknolojisi alanında çalışan araştırmacıları kamuoyuyla buluşturmayı, genç nesillere kültürel miras, denizler, okyanuslar ve göller üzerine bilimsel araştırma olanaklarını tanıtmayı ve sualtı kültür mirası ve korunması konusunda farkındalık oluşturmayı amaçladı. Ayrıca, 2030 AB Misyonu "Okyanusumuzu

Sualtı araştırmaları hakkındaki bilimsel proje başarıyla tamamlandı.

Idyros Antik Kentinde Mavide Bilim Projesi "Avrupa Araştırmacılar Gecesi" kapsamında Çocuklara Özel Klasik Müzik Konseri

ve Sularımızı Geri Kazanma” hedefleriyle uyumlu olarak, okyanusların ve suların sağlığını koruma ve iyileştirmeye yönelik araştırma, yenilik, vatandaş katılımı ve mavi yatırımlar gibi alanlarda da önemli katkılar sağlandı. Proje Akdeniz Üniversitesi adına ICOMOS Milli Komitesi ve ICOMOS Uluslararası Sualtı Kültür Mirası Komisyonu üyesi Doç. Dr. Hakan Öniz ve aynı komisyon üyesi Dr. Ceyda Öztosun yönetiminde hayata geçirildi.

Proje etkinlikleri Galatasaray Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve Boğaziçi Sualtı Araştırma Merkezi’nden oluşan üçlü bir konsorsiyum tarafından, sualtı alanında uluslararası düzeyde tanınan 21 bilim insanı ve 9 destek personelinin katkılarıyla yapıldı. Bu kapsamda, 24 ay boyunca Gökçeada’dan Hakkâri’ye kadar Türkiye’nin yedi farklı bölgesindeki ilk ve orta dereceli okullarda proje ekibi tarafından pek çok etkinlik gerçekleştirildi. “Sualtı” çatısı altında sualtı kültür mirası, sualtı teknolojileri, sualtı biyoçeşitliliği alanlarında farklı disiplinlerden uzmanları bir araya getiren proje, toplam 140 okul (her bölgeden 20 ziyaret olmak üzere), yaklaşık 7000 öğrenciye bire bir ulaşılabildi.

Okullarda araştırmacı etkinlikleri sırasında öğrenciler, AB önceliklerini ve Mavi Büyüme, Dijital Çağa Uygun Bir Avrupa, Avrupa Yeşil Anlaşması gibi ana yönelimleri ele alan sualtı araştırma projeleri ve deniz faaliyetleri hakkında doğrudan araştırmacılardan bilgi edinmişlerdir. İlaveten, Avrupa Birliği ve bağlantılı ülkelerden seçilen kuruluşlar, her yıl Eylül ayının son cuma günü araştırmacılarla toplumdaki diğer bireyleri bir araya getirerek, toplumun bilimsel farkındalık düzeyini artırmak ve gençleri bilime teşvik etmek için “Avrupa Araştırmacılar Gecesi” adı altında etkinlikler düzenlemektedirler. "SCIENCEinBLUE" projesi kapsamında da bu etkinliklerin ilki 27-28 Eylül 2024 tarihleri arasında İstanbul’da Galatasaray Üniversitesi’nde gerçekleştirildi. İki gün boyunca süren birbirinden farklı etkinliklere öğrenciler aileleri veya öğretmenleri ile katılım gösterdi.

Söz konusu gecenin ikincisi ise Akdeniz Üniversitesi ev sahipliğinde 26-27 Eylül 2025’te Antalya’nın Kemer ilçesinde düzenlendi. Araştırmacılar, eğitim verdikleri dört bölgeyi göz önünde bulundurarak, denize kıyısı olmayan ve erişimde görece dezavantajlı sayılabilecek bölge illerinden öğrencileri öğretmenleriyle birlikte davet etmeye karar verdiler. Antalya’nın

Idyros Antik Kenti limanında Mavide Bilim Projesi “Avrupa Araştırmacılar Gecesi” kapsamında düzenlenen şnorkelle dalış etkinliği

Idyros Antik Kentinde Mavide Bilim Projesi “Avrupa Araştırmacılar Gecesi” kapsamında düzenlenen etkinlikten eğlenceli anlar

Mavide Bilim Projesi “Araştırmacılar Okulda” İç Anadolu Bölgesi Etkinlikleri Eskişehir Dumlupınar İlkokulu

Kemer ilçesinde gerçekleştirilen programların sponsorlarından biri olan Arveto isimli firmanın da desteğiyle Diyarbakır, Şırnak ve Siirt illerinden denizi ilk kez gören, uçağa ilk kez binen öğrencilerden oluşan toplam 20 kişinin etkinliklere katılımları organize edildi. Söz konusu öğrencilerin yanı sıra Antalya başta olmak üzere çevre illerden yüzlerce öğrenci etkinliklere kısmen ya da tamamen katılım gösterdi. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izinleri, Antalya Müze Müdürlüğü Başkanlığında ve Dr. Ceyda Öztosun'un bilimsel danışmanlığında arkeolojik kazı çalışmaları sürdürülen İdyros Antik Kenti'nde rehberli gezi ve antik kent limanında tüple ve şnorkelle dalış etkinliği, takı

Türk Bilim İnsanına Uluslararası Sualtı Arkeolojisinde “Yaşam Boyu Başarı” Ödülü

Ceyda Öztosun

İtalya Kültür Bakanlığı, İtalya Dışişleri Bakanlığı, İtalya Turizm Bakanlığı ile Campania Bölgesi'ne bağlı kuruluşların katkılarıyla düzenlenen Akdeniz Arkeolojik Turizm Değişim Programı'nın 27'ncisi, 30 Ekim-2 Kasım 2025 tarihleri arasında İtalya'nın Paestum kentinde gerçekleştirildi.

Arkeoloji ve kültürel miras alanında faaliyet gösteren uluslararası kuruluşları, akademisyenleri, uzmanları, öğrencileri ve bölge halkını bir araya getiren program kapsamında, sualtı arkeolojisine sunduğu önemli katkılarla tanınan ve 2019 yılında geçirdiği elim bir uçak kazası sonucu hayatını kaybeden Prof. Dr. Sebastiano Tusa anısına düzenlenen 'Sebastiano Tusa Uluslararası Sualtı Arkeolojisi Ödülleri' töreni de gerçekleştirildi.

2021 yılından bu yana düzenlenen ve 1 Kasım 2025 tarihinde beşincisi yapılan ödül töreninde, sualtı arkeolojisi alanında uluslararası ölçekte önemli çalışmalara imza atan isimler beş farklı kategori altında ödüllendirildi.

Törende, 'Sebastiano Tusa Uluslararası Sualtı Arkeolojisi Yaşam Boyu Başarı Ödülü', sualtı arkeolojisi alanında uzun yıllara yayılan bilimsel çalışmaları, sualtı kültür mirasının korunmasına yönelik yürütmüş olduğu faaliyetler ve bu alana sağladığı kalıcı katkılar dolayısıyla Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıkları Koruma ve Onarım bölüm

tasarımı, “Sualtı” temalı Çocuk Resim ve Elişi Sergisi; Antalya Akvaryum gezisi, Akdeniz Üniversitesi'nde panel: Bilimsel dalış eğitiminde mevcut durum ve gelecek ve UPL Bilimsel İnceleme ve Araştırma Gemisinde ise sualtı arkeolojik araştırmalarında kullanılan teknolojik cihazların ve gemi donanımının tanıtıldığı keşif gezisi gerçekleştirilmiştir. İdyros Antik Kenti'nde verilen bir klasik müzik konseriyle sona eren gece, kültür, sanat, bilim ile uzmanlar, öğrenciler ve bölge halkını bir araya getirmiştir.

Sualtı araştırmaları ve bu alandaki farkındalık yaratma çabalarının gelecekte daha da büyüyen, genç nesilleri bilime teşvik etmeye devam etmesi bekleniyor.

Doç. Dr. Hakan Öviz, Sebastiano Tusa Uluslararası Sualtı Arkeolojisi Yaşam Boyu Başarı Ödülü

Doç. Dr. Hakan Öviz'in Sunumundan

başkanı ve aynı zamanda ICOMOS Türkiye Milli Komitesi üyesi Doç. Dr. Hakan Öviz'e takdim edildi.

Ödülün ardından bir konuşma yapan Öviz, Türkiye'de sualtı arkeolojisinin tarihsel gelişimine ve uluslararası alandaki öncü rolüne dikkat çekerek, günümüzde Türkiye'nin Akdeniz kıyılarında yürütülmekte olan mevcut bilimsel çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Kıyı ve Sualtı Kültür Mirasının Korunmasına Yönelik Bir Çocuk Kitabı: Deniz Yıldızı Arkeo'nun Sualtı Dünyası

Ceyda Öztosun

Kıyı ve sualtı kültür mirasının korunmasına dikkat çekmek amacıyla uluslararası bir farkındalık projesi hayata geçirildi. ICOMOS Türkiye Milli Komitesi ve ICOMOS Uluslararası Sualtı Kültür Mirası Komite üyesi Dr. Ceyda Öztosun ve Ressam Özgür Aktı tarafından, 6-8 yaş grubu çocuklara yönelik "Deniz Yıldızı Arkeo'nun Sualtı Dünyası" adlı bir çocuk kitabı hazırlandı.

Özgür Aktı'nın hazırladığı 47 yağlı boya tablosuyla resimlenen kitap, yalnızca çocuklara değil aynı zamanda ailelerine de denizler altındaki kültürel mirasın korunması konusunda bilinç kazandırmayı hedefliyor. Türkiye'nin Akdeniz kıyılarında yürütülmekte olan kıyı ve sualtı arkeoloji çalışmalarının aktarıldığı kitapta, bu kıyıların arkeolojik çeşitliliği doğal güzellikleriyle birlikte ele alınarak dünyaya tanıtılıyor.

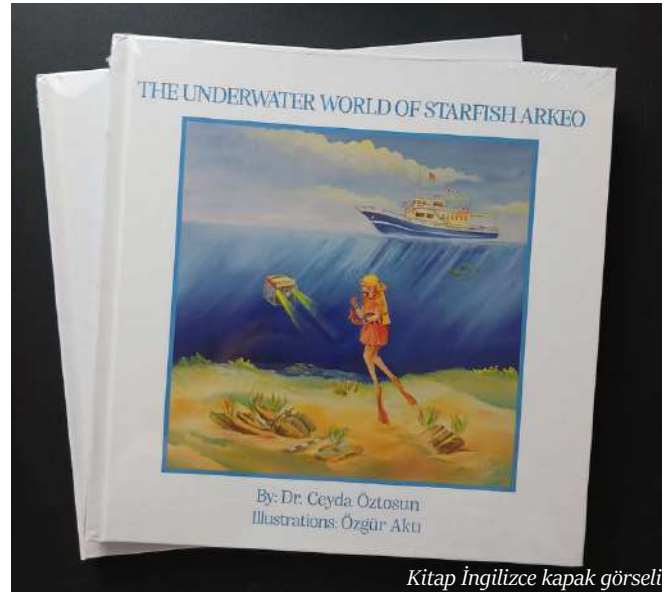
Kitapta ayrıca UNESCO'nun 2001 Sualtı Kültür Mirasının Korunması Sözleşmesi kapsamında belirlediği 15 etik kural; çocukların anlayabileceği sade bir dil ve resimlerle aktarılıyor. UNESCO 2001 Sözleşmesi Sekreteryası ve ilgili birimlerin incelemesinin ardından kitap resmi destek alarak uluslararası bir nitelik kazandı. Bu kapsamda kitabın ilk ve son sayfalarında UNESCO logolarına yer verildi.

İlk baskısı İngilizce ve Çince olarak yayımlanan kitabın, Türkçe dahil farklı dil versiyonlarının önümüzdeki aylarda UNESCO'nun resmi internet sitesinde yayımlanması planlanıyor.

İstanbul Ofset Yapımevi tarafından basılan kitabın düzenlemesi ve İngilizce editörlüğü Hong Kong the Antithesis yayınevinden Ann Tsang, Çince çevirileri ise Helena Hu ve Maggie Zi Chen tarafından yapıldı. Projenin basım sürecine ise Peninsula Otellerinden Christobelle Liao destek verdi.

Bilim, kültür ve sanatı bir araya getiren bu kitabın; çocuklarda kültürel miras bilincini erken yaşta geliştirmesi ve kıyı ve sualtı kültür mirasının korunmasına yönelik toplumsal farkındalığın artmasına katkı sunması bekleniyor.

Kıyı ve sualtı kültür mirasını konu edinen kitap çocuklarla buluştu.

Ankara'da Bir Göçmen Köyü: Fevziye Köyü'nün Kırsal Mirasının Değerlendirilmesi

Başak Kalfa, Ayça Özmen

Çankaya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü tarafından yürütülen ve üniversitenin Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) birimi tarafından desteklenen “Ankara'da Bir Göçmen Köyü: Fevziye Köyü'nün Kırsal Mirasının Değerlendirilmesi” başlıklı, MF.25.007 no'lu genel araştırma projesi, Etimesgut Belediyesi ile geliştirilen üniversite-yerel yönetim işbirliği çerçevesinde, Fevziye Köyü'nün kırsal mirasının belgelenmesi ve sürdürülebilir korunmasına yönelik ortak bir araştırma olarak kurgulanmıştır. Proje, Doç. Dr. Zeynep Çiğdem Uysal Ürey yürütücülüğünde; Prof. Dr. Aslı Er Akan, Doç. Dr. Ayça Özmen, Öğr. Gör. Dr. Leyla Etyemez Çıplak ve Arş. Gör. Dr. Başak Kalfa'dan oluşan bir araştırma ekibi tarafından sürdürülmektedir.

Osmanlı döneminden itibaren Balkanlardan Anadolu'ya gerçekleşen Boşnak göçlerinin önemli duraklarından biri olan Fevziye Köyü, Ankara çevresindeki en büyük Boşnak yerleşimlerinden biri olarak göçmen kimliği, kırsal yerleşim dokusu ve kültürel sürekliliği ile özgün bir örnek teşkil etmektedir. Tarihsel süreçte “Sortak” adıyla da anılan köy, göç, iskân politikaları ve kırsal yerleşim planlamasının somut izlerini günümüze taşıyan çok katmanlı bir kültürel peyzaj alanıdır. Köyde geleneksel konut mimarisi, üretim biçimleri ve Boşnak kültürüne ait somut ve somut olmayan miras unsurları birlikte varlığını sürdürmektedir.

Halen devam eden ve Haziran 2026'da tamamlanacak olan proje kapsamında, Fevziye Köyü'nün tarihî, mekânsal, sosyal ve mimari kimliğinin belgelenmesi ve değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda literatür ve arşiv araştırmaları ile Balkanlardan Ankara'ya Boşnak göçlerinin tarihsel arka planı incelenmiş; sözlü tarih görüşmeleri aracılığıyla köyün toplumsal hafızasına ilişkin veriler toplanmıştır. Yerleşimin kırsal doku özelliklerini ortaya koymak

Fevziye Köyü'nde belgeleme çalışmaları

amacıyla yapı ve yerleşim ölçeğinde kapsamlı alan çalışmaları yürütülmüş; elde edilen verilerin haritalanmasına başlanmıştır.

Araştırmada güncel dijital belgeleme tekniklerinden yararlanılmış; drone destekli hava fotoğrafları ile yerleşimin sayısal altlığı oluşturulmuştur. Ayrıca seçilen iki özgün konutta üç boyutlu lazer tarama yöntemi kullanılarak yüksek çözünürlüklü dijital veriler elde edilmiş ve bu verilere dayalı mimari rölöve çalışmalarına başlanmıştır. Bu çalışmalar, geleneksel konut mimarisinin mekânsal kurgusu, yapım teknikleri ve malzeme özelliklerinin ayrıntılı biçimde analiz edilmesine olanak sağlamaktadır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda projenin, Fevziye Köyü'nün kırsal miras değerlerinin tespitine ve sürdürülebilirliğine yönelik ilkesel öneriler geliştirmesi hedeflenmektedir. Göçmen yerleşimleri bağlamında kırsal mirasın korunmasına yönelik bu çalışma, Ankara'nın kültürel peyzajının anlaşılmasına katkı sağlamayı ve benzer yerleşimler için bir değerlendirme modeli sunmayı amaçlamaktadır.

ICOMOS Türkiye Bülteni'nde yer alan tüm yazılar, yazarların kendi görüşlerini yansıtmaktadır. Görsellerin telif haklarının kontrolü yazarların sorumluluğundadır.